

T. C.
M. E. B
YENİLİK VE EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
İLERİ EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ VE ARAŞTIRMA GRUP BAŞKANLIĞI

**FATİH PROJESİ VE DEZAVANTAJLI KADINLAR
ÇALIŞMASI DEĞERLENDİRME RAPORU**

ARAŞTIRMA EKİBİ

Dr. Cemalettin MADEN
Dr. F. Filiz ÇİÇEK
Uzm. Harun ÇETİNKAYA
Uzm. Nesrin EROL
Uzm. Ömer Erkan ERDEVE

HAZİRAN 2012

İÇİNDEKİLER

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI VE FATİH PROJESİ

- 1.1. FATİH Projesi Nedir?
- 1.2. FATİH Projesinin Amacı
- 1.3. FATİH Projesinin Gerekçesi

2. AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI VE FATİH PROJESİ

- 2.1. Gerçekleştirilen Toplantı
- 2.2. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın Çalışmaları
  - 2.2.1. Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün Çalışmaları
  - 2.2.2. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün Çalışmaları

3. ÇALIŞMA SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI VE DEZAVANTAJLI GRUPLAR

4. DEZAVANTAJLI KADIN

5. BAŞARILI DEZAVANTAJLI KADINLARIN İSTATİSTİKİ VERİLERİ

6. DEZAVANTAJLI KADINLAR VE TEKNOLOJİ KONULU PROJELER

- 6.1. Teknolojide Kadın Hareketi
- 6.2. Evden Yeniden Okula Eğitim Projesi
- 6.3 Tekno-Kadın Projesi
- 6.4. Altın Bilezik Projesi
- 6.5. Projelerin Değerlendirilmesi

7. DEZAVANTAJLI KADINLAR VE TEKNOLOJİ KONULU LİTERATÜR

- 7.1. Literatür 1
- 7.2. Literatür 2
- 7.3. Literatür 3
- 7.4. Literatür 4
- 7.5. Literatür 5
- 7.6. Literatür 6
- 7.7. Literatür 7
- 7.8. Literatür 8
- 7.9. Literatür 9

8. GENEL DEĞERLENDİRME VE PROBLEM DURUMU

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI VE FATİH PROJESİ

1.1 FATİH PROJESİ NEDİR?

Kısa adı FATİH olan Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi Projesi; eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğini sağlamak ve okullarımızdaki teknolojiyi iyileştirmek amacıyla Bilişim Teknolojileri araçlarının öğrenme-öğretme sürecinde daha fazla duyu organına hitap edilecek şekilde, derslerde etkin kullanımı için; okulöncesi, ilköğretim ile ortaöğretim düzeyindeki tüm okullarımızın 570.000 dersliğine dizüstü bilgisayar, LCD Panel Etkileşimli Tahta ve internet ağ altyapısı sağlanması esasına dayanmaktadır.

Proje kapsamında dersliklere kurulan BT donanımının öğrenme-öğretme sürecinde etkin kullanımını sağlamak amacıyla öğretmenlere hizmetiçi eğitimler verilecek, öğretim programları BT destekli öğretime uyumlu hale getirilerek eğitsel e-İçerikler oluşturulacaktır.

Bu kapsamda Eğitimde FATİH projesi beş ana bileşenden oluşmaktadır. Bunlar:

1. Donanım ve Yazılım Altyapısının Sağlanması
2. Eğitsel e-İçeriğin Sağlanması ve Yönetilmesi
3. Öğretim Programlarında Etkin BT Kullanımı
4. Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitimi
5. Bilinçli, Güvenli, Yönetilebilir ve Ölçülebilir BT Kullanımının sağlanmasıdır.

Eğitimde Fatih Projesi Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülmekte olup, Ulaştırma Bakanlığı tarafından desteklenen bir projedir. 5 yılda tamamlanması planlanmıştır. Birinci yıl ortaöğretim okulları, ikinci yıl ilköğretim ikinci kademe, üçüncü yıl ise ilköğretim birinci kademe ve okul öncesi kurumlarının BT donanım ve yazılım altyapısı, e-içerik ihtiyacı, öğretmen kılavuz kitaplarının güncellenmesi, öğretmenler için hizmetiçi eğitimler ve bilinçli, güvenli, yönetilebilir BT ve internet kullanımı ihtiyaçlarının tamamlanması hedeflenmektedir.

1.2. FATİH PROJESİNİN AMACI

FATİH Projesiyle; e-Dönüşüm Türkiye kapsamında üretilen ve Ülkemizin bilgi toplumu olma sürecindeki eylemleri tanımlayan Bilgi Toplumu Stratejisi Belgesi, Kalkınma Planları, Bakanlığımız Stratejik Planı ve BT Politika Raporunda yer alan hedefler doğrultusunda 2013 yılı sonuna kadar dersliklere BT araçları sağlanarak, BT destekli öğretimin gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır.

1.3. FATİH PROJESİNİN GEREKÇESİ

Devlet Planlama Teşkilatı tarafından hazırlanan (2006-2010) Bilgi Toplumu Stratejisi'nde Bilişim Teknolojilerinin Eğitim Sistemimizde kullanımıyla ilgili olarak "Bilgi ve iletişim teknolojileri eğitim sürecinin temel araçlarından biri olacak ve öğrencilerin, öğretmenlerin bu teknolojileri etkin kullanımı sağlanacaktır." hedefi yer almaktadır. Bu

kapsamda, Bakanlığımızdan örgün ve yaygın eğitim verilen kurumlarda bilgi ve iletişim teknolojisi altyapısını tamamlanması, öğrencilere bu mekânlarda bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma yetkinliğinin kazandırılması, bilgi ve iletişim teknolojileri destekli öğretim programlarının geliştirilmesi istenmektedir.

Bilgi Toplumu Stratejisi'nde ayrıca Bilgi toplumuna dönüşümün sağlanması için Bakanlığımızın görev alanıyla ilgili olarak aşağıdaki hedeflerin gerçekleştirilmesi istenmektedir.

- Bireylerin yaşamboyu öğrenim yaklaşımı ve e-öğrenme yoluyla kendilerini geliştirmeleri için uygun yapıların oluşumu ve e-içeriğin geliştirilmesi,
- Ortaöğretimden mezun olan her öğrencinin temel bilgi ve iletişim teknolojileri kullanım yetkinliklerine sahip olması,
- İnternetin etkin kullanımı ile her üç kişiden birisinin e-eğitim hizmetlerinden faydalanması,
- Herkese bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme ve kullanma fırsatının sunulması,
- Her iki kişiden birinin internet kullanıcısı olması,
- İnternet, toplumun tüm kesimleri için güvenilir bir ortam haline getirilmesi

Ayrıca, Bakanlığımız 2010-2014 Stratejik Planında, Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi temasında yer alan 14. Stratejik amacın birinci stratejik hedefi “Stratejik Hedef 14.1: Bakanlığımıza bağlı okul ve kurumlarımızın bölgesel farklılıkları gidermek amacıyla 2014 yılı sonuna kadar tümünün bilişim teknolojilerinden yararlanmasını sağlamak” görevi sorumlu birim olarak Genel Müdürlüğümüze verilmiştir.

Eğitimde Fatih Projesi, Devlet Planlama Teşkilatı tarafından hazırlanan Bilgi Toplumu Stratejisinde (2006-2010) belirtilen hedefleri karşılamak ve Bakanlığımız tarafından Genel Müdürlüğümüz sorumluluğuna verilen yukarıda belirtilen stratejik hedefi gerçekleştirmek üzere tasarlanmıştır

2. AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI VE FATİH PROJESİ

2.1. Gerçekleştirilen Toplantı

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Bakan Yardımcısı Sayın Doç. Dr. Aşkın ASAN ve MEB – YEĞİTEK - İleri Eğitim Teknolojileri ve Araştırma Grup Başkanı Sayın Doç. Dr. İlhan VARANK'ın girişimleri sayesinde 22 Mart 2012 tarihinde MEB tesislerinde bir çalışma toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Her iki Bakanlığın uzman personeli ve akademisyenlerin katılımıyla gerçekleştirilen toplantıda FATİH Projesi hakkında yapılan sunum ve değerlendirmelerin ardından bu proje sayesinde farklı gruplara ulaşıp ulaşılamayacağı, proje ile sunulan imkânların daha büyük portföye katkı sağlayıp sağlayamayacağı tartışılmıştır.

Yapılan tartışmalarda iki grup üzerine yoğunlaşmıştır; Kadınlar ve özürllüer. Özürllüer ile yapılacak çalışmaların ihtisas gerektirmesi ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın farklı bir birimi tarafından koordine edilmesi gerektiği için (Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü) öncelikli olarak "FATİH Projesi ve Dezavantajlı Kadınlar" üzerinde durulması kararlaştırılmıştır.

-FATİH Projesi sayesinde eve giren tablet bilgisayar eğitimini tamamlayamamış kadınlar için bir eğitim materyali haline getirilebilir mi?

-Tablet bilgisayarlar ile sunulan içeriklerin eğitimini tamamlayamamış kadınlara yönelik hâle getirilmesi bir avantaj sağlayabilir mi?

-Eğitimini tamamlayamamış kadınlar için Fatih Projesi yeni bir imkân sağlayabilir mi?

-Eğitimini tamamlayamamış kadınlar için evde kullanılabilecek bir e-öğrenme modülü geliştirilebilir mi?

-FATİH Projesi eğitimini tamamlayamamış kadınlar için müstakil bir projeye öncülük edebilir mi?

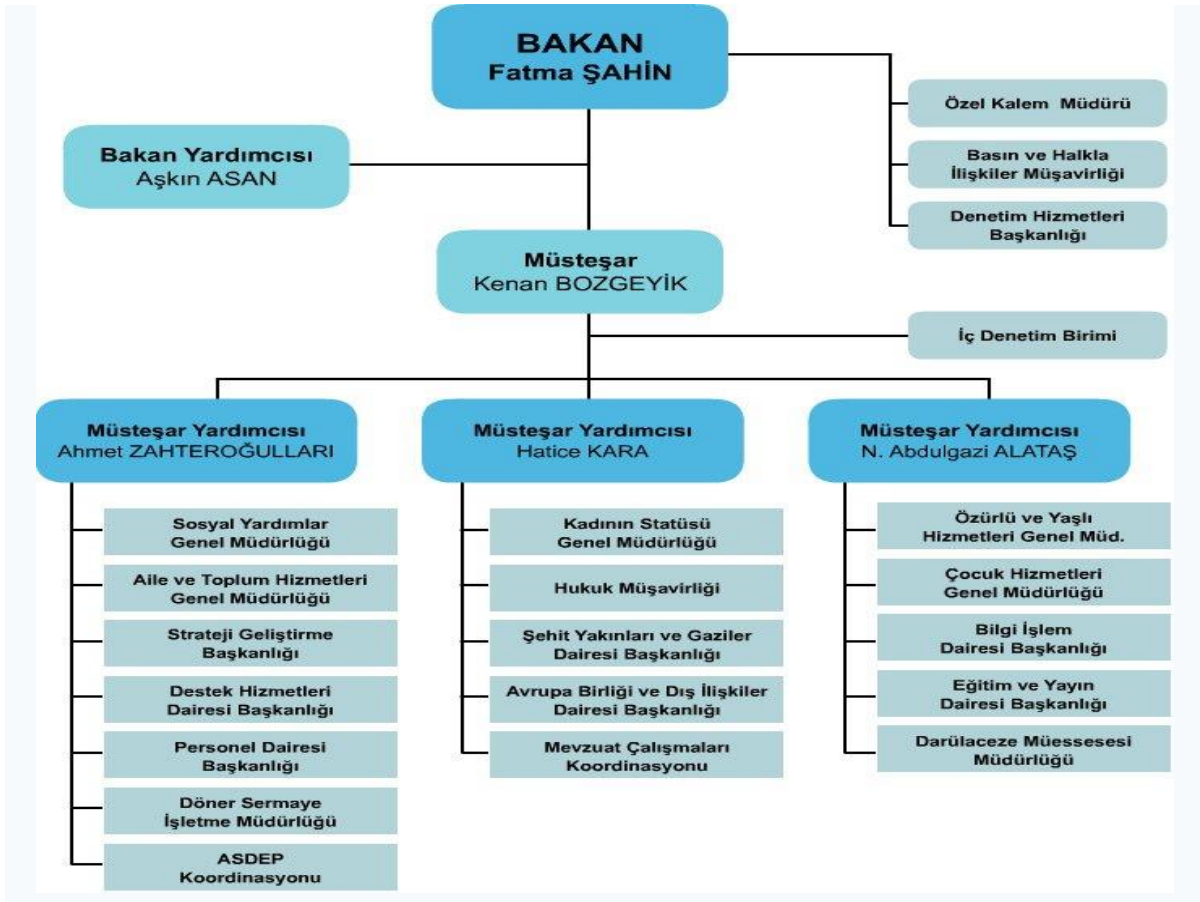
Yukarıdaki sorulara cevap bulabilmek, özellikle de dezavantajlı kadınların FATİH Projesi kapsamında BT olanaklarından yararlanabilmeleri için çalışmalar yapılmasına karar verilmiştir.

Bu karar doğrultusunda “FATİH Projesi ve Dezavantajlı Kadınlar” isimli çalışma iki Bakanlık arasındaki işbirliğinin ilk ürünü olarak ortaya konmuştur.

2.2. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın Çalışmaları

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın kurulması; 6/4/2011 tarihli ve 6233 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulu'na 3/6/2011 tarihinde kararlaştırılmış ve 633 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Buna göre Başbakanlık ve Devlet Bakanlıklarına bağlı olan birimler tek çatı altında toplanmıştır.

Bakanlığın kuruluşundan önceki dönemde gerçekleştirilen araştırma, proje ve çalışmalar bugün iki Genel Müdürlüğün altında toplanmıştır.

Bunlardan kadın ve eğitim ile ilgili olanlar aşağıda sıralanmıştır.

2.2.1. Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün Çalışmaları

Aile Yapısı Araştırması - 2012-2006

Aile Yapısı Araştırması'nın amacı; Türkiye' deki ailelerin yapısını, bireylerin aile ortamındaki yaşam biçimlerini ve bireylerin aile yaşamına yönelik değer yargılarını tespit etmektir. Bu araştırma ile, Türk ailesinin bugünkü durumu ortaya çıkarılarak, hane halkı özellikleri, evlilik, aile içi ilişkiler, akrabalık ilişkileri, çocuk, yaşlı ve diğer toplumsal konulardaki değer ve tutumlar ile aile sorunları hakkında bilgiler toplanmıştır.

Türkiye'de Aile Değerleri Araştırması - 2009

Bu projenin konusu, Türkiye'deki toplumsal değerlerin ve kültürel eğilimlerin incelenmesi ve demografik özellikleri içinde Türk ailesinin sahip olduğu değerler sistemini araştırmaktır. Araştırma kapsamında Türkiye'de aile yapısı ile ilgili temel değerlerin incelenmesi ve zaman içinde aile değerlerindeki değişimin ölçülmesini sağlayacak ölçme araçlarının geliştirilmesi ve bu alandaki temel verilerin elde edilmesi amaçlanmaktadır.

Araştırma projesinde nicel ve nitel araştırma yöntemleri ile veri toplanması öngörülmektedir. Nicel veri toplama kapsamında 6000 hanede yüz yüze görüşme ile anket uygulaması; nitel veri toplama kapsamında ise 120 görüşme gerçekleştirilmiştir.

Türkiye'de Ailelerin Eğitim İhtiyaçları Araştırması - 2009

Bu çalışmanın konusu bir aile içinde yer alan veya yeni bir aile kuracak bireylerin, eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi amacıyla, eşler arası iletişim ve çocuk eğitimi hakkındaki tutum ve davranışlar, hukuk, tüketici davranışı ve çevreyle ilişkiler gibi toplum hayatının çeşitli yönleri hakkındaki bilgi ve bilinç düzeylerinin araştırılmasıdır. Araştırma projesi ile, ailelerin eğitim ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla geliştirilecek eğitim programlarına mesnet teşkil edecek ihtiyaç analizi çalışması yapılacaktır. Araştırmada aile ve toplum hayatının bu çok temel yönleri ile ilgili verilerin toplanması ve aile ile ilgili politika, hizmet ve eğitim uygulamalarına veri sağlanması amaçlanmıştır.

Araştırmanın evrenini, bir aile içinde yer alan veya yeni bir aile kuracak bireyler oluşturmaktadır. Nicel veri toplama kapsamında 7000 hanede yüz yüze görüşme ile anket uygulaması; nitel veri toplama kapsamında ise 120 görüşme gerçekleştirilmiştir.

Aile Eğitiminde Müfredat ve Materyal Geliştirme Projesi - 2009

Bu proje ile toplumda ve aile yaşantısında karşılaşılan sorunlara etkili çözüm yollarının üretilmesi, verimli birliktelik ve birlikte yaşam kalitesini üretecek yeterliliklerin kazandırılmasını hedefleyen eğitim programlarının ve materyallerinin geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesini içeren bir modelin ortaya konulması amaçlanmıştır. İki aşamadan oluşan bu projenin ilk aşamasını oluşturan müfredat içeriğinin belirlenmesi aşaması 2009 yılında tamamlanmıştır.

Türkiye'de Ergen Profili Araştırması - 2008

Bu araştırma ile günümüzde ergenlerin psiko-sosyal gelişim özellikleri, toplumsal ve kültürel değer yargıları, aile ve çevre ilişkileri, mevcut sorunları da dâhil olmak üzere bir ergen profili ortaya koyması amaçlanmıştır. Araştırma ülke genelini temsil edecek düzeyde 7000 kişiyi kapsamakta olup araştırma kapsamında nicel veri toplanmıştır.

4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunun ve Kanunun Uygulamasının Aileler ve Toplumsal Yapı Üzerindeki Etkileri - 2007

Bu araştırmanın başlıca amacı, 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunun; Uygulamada işlerliğinin olup olmadığını, Aile kurumuna ve topluma olumlu ve olumsuz etkilerini, Adli ve idari tasarruf yetkisine sahip ilgili devlet kurumlarının kanunun uygulanması sırasında karşılaştıkları sorunların belirlenmesidir. Ayrıca, 4 Mayıs 2007 tarihinde yürürlüğe giren değişiklikler de göz önünde tutularak uygulamanın değerlendirilmesi ile bu alanda çalışanlara ve politika yol göstermek hedeflenmiştir.

Türkiye'de 6 il örneklem olarak seçilmiştir. İstanbul, Ankara, İzmir, Samsun, Diyarbakır ve Erzurum illerinde birer savcı, birer aile mahkemesi hâkimi, birer jandarma ve polis temsilcisi ile 5 kadın ve 5 erkek toplam 10 tane bu kanunun uygulamasında rol almış veya konu olmuş kişilerle olmak üzere her ilde toplam 14 mülakat ve toplamda 84 mülakat gerçekleştirilmesi planlanmıştır. Ancak alan çalışması sırasında planlanan sayıdan daha fazla görüşme gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın raporu kitap olarak yayınlanmıştır

İnternet Kullanımı ve Aile - 2007

Araştırmanın konusunu aile–internet ilişkisinde önemli yordayıcılar olduğu düşünülen iletişim, sağlık, güvenlik–etik, mekân bileşenleri açısından aile ve internet profilinin belirlenmesidir

Bu projenin amacı, Türkiye'de ailelerin, dünyanın en çok ilgi gören ve en çok kullanılan bilgi kaynağı olan internet kullanımıyla kolaylaşan ve yaygınlaşan konularla ilgili sorunlar ve alınabilecek önlemler açısından profillerini bütün yönleri ile belirlenmesi ve özellikle de gençler üzerindeki etkilerinin değerlendirmektir. Bu bağlamda, iletişim, sağlık, güvenlik-etik, mekân alt boyutlarında internetin aile ve aile bireylerinin sosyal yaşantısındaki yeri aile üyelerinin görüşlerine başvurularak değerlendirilmiştir. Araştırmada ülke genelini temsil eden örneklem çerçevesinde nicel veri toplanmıştır. Araştırmanın raporu kitap olarak yayınlanmıştır.

Ailede Çocuk Eğitimi - 1992

Türkiye genelinde, ailelerin mevcut çocuk eğitme/yetiştirme tarzlarının nasıl olduğunu tespit edebilmek ve konuyla ilgili, kurum ve kuruluşların çocuğa/aileye ve eğitime yönelik politikalar oluşturmalarına temel teşkil edebilecek verileri belirlemek amacıyla. Ailede Çocuk Eğitimi Araştırması gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında ülke genelinde

Araştırma kapsamında ülke genelini temsil edecek bir örnekleme nicel veri toplanmıştır. Araştırmanın raporu kitap olarak yayınlanmıştır.

Çalışan Kadınların Çocuk Bakımı ve Eğitimi Problemi: (Tıp Alanında Çalışan Kadınlar) - 1992

Bu araştırmada Türkiye’de çalışan kadınların çocuk bakımı ve eğitiminden kaynaklanan problemleri, tıp alanında çalışan kadınlar örneğinde incelenmiştir. Araştırma Ankara, İstanbul, Nevşehir, Manisa illerinde gerçekleştirilmiş ve nicel veri toplanmıştır.

Televizyon ve Aile - 1992

Araştırma ile ulusal yayın yapan televizyonlar kapsamında televizyon yayınlarını içeriğinin ve etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında televizyon yayınlarını içerik analizi yapılmış ve ayrıca seçilen örneklem çerçevesinde toplanan nicel veri ile yayınların etkisi araştırılmıştır.

Kadının Ülkemiz Ekonomisindeki Yeri - 1991

Bu araştırma, Türkiye’de kadınların milli gelire katkılarının hacmini ortaya koyma hususunda, kantitatif verilerin tespit edilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada kantitatif verilerden hareket ederek, onları etkileyen sosyal ve ekonomik faktörler ve bu faktörlerin kadınların iş verimliliği üzerindeki etkilerini yorumlayabilme hedefini taşıyan veriler yer almıştır.

2.2.2. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün Çalışmaları

I. Uluslararası Kuruluşlarla İşbirliği İçinde Yürütülen Projeler

1. (UNDP) Birleşmiş Milletler Kadının Kalkınmaya Katılımını Güçlendirme Ulusal Programı Projesi
2. (UNFPA) Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu 4. Ülke Programı
3. (UNFPA) Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu 5. Ülke Programı
4. Dünya Bankası-Kadın İstihdamının Geliştirilmesi Projesi
5. Dünya Bankası-Küçük Girişimcilik Projesi
6. AB-Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirilmesi Projesi
7. AB-Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Projesi
8. AB-Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması 2008

II. Ulusal Kaynaklarla Yürütülen Projeler

1. Kadın-Erkek Eşitliği ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eğitimi Projesi
2. Toplumsal Cinsiyet ve Medya Atölyeleri
3. Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Yerel Medya Çalışanlarının Rolü ve Haber Yazma Atölyesi
4. Yurt Dışında Yaşayan Türk Vatandaşlarına Yönelik Materyal Geliştirme Projesi
5. Kadına Yönelik Şiddet Veri Tabanı/Sistem Oluşturulmasına İlişkin Etüt Proje

III. Yurtiçi Çalışma Raporları

1. Dijital oyunlar ve çocuklar üzerindeki etkileri
2. Yerel aile çalışmaları sonuç raporu 2010
3. Şiddeti önleme platformu aile içi şiddet alt çalışma grubu raporu
4. Şiddeti önleme platformu medya ve şiddet çalışma grubu raporu
5. Şiddeti önleme platformu koordinasyon ve işbirliği alt çalışma grubu raporu
6. Aile ve kadın odaklı program örneklerinin çözümlenmesi(biz sizin için varız)
7. Şiddeti önleme platformu **eğitim ve şiddet** alt çalışma grubu raporu
8. Şiddeti önleme platformu **eğitim ve şiddet** alt çalışma grubu raporu
9. Sokakta yaşayan/çalışan çocuklar tespitler ve çözüm önerileri
10. Sokakta yaşayan/çalışan çocuklar tespitler ve çözüm önerileri

3. ÇALIŞMA SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI VE DEZAVANTAJLI GRUPLAR

Çalışma Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü bünyesinde Dezavantajlı Gruplar Daire Başkanlığı isminde bir birim bulunmaktadır.

Bu daire başkanlığının görevleri ilgili kanunda şöyle ifade edilmektedir;

1. Çocuk işçiliğinin önlenmesi ve çalışma yaşamında dezavantajlı gruplar konusunda ilgili tüm kurum kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ve sosyal taraflar arasında koordinasyon ve işbirliğini sağlamak,
2. Çocuk işçiliğine yönelik ülke politikalarını belirlemek,
3. Çalışma hayatında eşit muameleyi teşvik edici ve ayrımcılığın önlenmesine yönelik politika ve stratejiler belirlenmesine yönelik çalışmalar yürütmek ve uygulamaları izlemek,
4. Çalışma yaşamında özürllüer konusunda modeller geliştirmek ve yaygınlaştırmak,
5. Toplumsal bilinç ve duyarlılık artırmaya yönelik faaliyetler yapmak ve kamuoyunu bilgilendirmek,
6. İlgili kurum ve kuruluşlar ile işbirliği içinde gerekli araştırma, analiz ve değerlendirme çalışmaları yapmak,
7. Mevzuat çalışmaları yapmak,
8. AB uyum çalışmaları kapsamında dezavantajlı gruplara yönelik uyum politikaları geliştirmek,
9. Dezavantajlı Gruplara yönelik projeler yapmak,
10. İzleme sistemi geliştirmek,
11. Basın, yayın ve dokümantasyon merkezi oluşturmak,
12. Genel Müdürlük Makamınca verilen diğer işleri yapmak.

Dezavantajlı Gruplar Daire Başkanlığı üç Şube Müdürlüğü'nden müteşekkildir.

1. Çalışan Çocuklar Şubesi Müdürlüğü

Çocuk işçiliğine karşı aktif mücadele vermekte ve çocuk işçiliği konusunda çalışma yapan Kamu kurum ve kuruluşları, işçi-işveren kuruluşları ve sivil toplum örgütleri arasında koordinasyon ve işbirliği sağlamaktadır.

2. Cinsiyet Eşitliği Şubesi Müdürlüğü

İstihdam ve meslek konularında cinsiyet eşitliği başta olmak üzere ülkemizdeki dezavantajlı gruplara eşit muamele ve fırsat eşitliği ilkesinin uygulanmasına ve ayrımcılığın önlenmesine yönelik konuların izlenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla çalışmalar yapmak.

3. Özürlüler Şubesi Müdürlüğü

Çalışma hayatında çalışma barışına katkıda bulunmak amacıyla her kesim ve kişiye mutlu ve huzurlu, bir çalışma ortamı sağlanarak çalışma hayatında mutlu birey sloganından yola çıkarak ülkemizdeki dezavantajlı gruplar ile kötü muameleye maruz kalan ve kalacak olan risk grupları konusunda çalışmalar yapmak.

Dezavantajlı Gruplar Daire Başkanlığı'nın bir projesi;

Çalışma Yaşamında Risk Grupları-Mesleki Beceri Kazandırma ve Duyarlılık Artırma Projesi kapsamında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü Dezavantajlı Gruplar Daire Başkanlığı, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, Ankara Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı ile imzalanan ortak protokol çerçevesinde gerçekleştirilecek olan Ankara Sokakta Çalışan Çocuklar Merkezi'nden çocukların aile bireyelerine (anne ve ablalarına) yaşlı bakımı konusunda mesleki beceri kazandırma eğitimi verilerek hem kadınların istihdama katılımları, hem de sokakta çalışan çocukların sokaktan çekilerek eğitime devamlarını sağlamak amacıyla düzenlenecek olan kurs Ağustos ayı içerisinde başlayacaktır.

4. DEZAVANTAJLI KADIN

Modern toplumun en önemli gereklerinden biri de eğitimidir. Bu nedenle birey ve sahip olduğu konum üzerine yapılan tanımlar eğitim seviyesini merkeze alırlar. Bu anlamda avantaj kavramı da eğitim seviyesini merkeze almak zorundadır. Avantajlı birey belirli bir eğitim seviyesine ulaşabilmiş bireydir.

Günümüz dünyasında dezavantajlı birey kavramı eğitim imkânlarından yararlanamamış, meslek sahibi olamamış ve dolayısıyla da bir sosyal güvenlik sistemine kaydı bulunmayan kişileri ifade etmektedir.

Türkiye’de okuma-yazma bilmeyenler nüfusun % 6’sını oluşturmaktadırlar. 2011 yılı TÜİK verilerine göre 3.171.270 kişi okuma-yazma bilmemekte olup bunların 2.617.566’sını kadınlar oluşturmaktadır. Okuma-yazma bilmeyen kadınların 2 milyonu 50 ve üzeri yaş grubundadır. 6-24 yaş grubunda ise okuma-yazma bilmeyen 72 bin kadın bulunmaktadır.

Yine 2011 yılı TÜİK verilerine göre ülkemizde okuma-yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen 13.810.315 kişi bulunmaktadır. Bunların 6.467.434’ünü erkekler 7.342.881’ini kadınlar oluşturmaktadır.

Eğer dezavantaj kavramının merkezine eğitim seviyesini oturtacaksa ortaya çıkan tabloya göre, beklenildiği üzere, kadınlar dezavantajlı grubu oluşturmaktadır.

Eğitim seviyesinin yanı sıra engelli olma, özel eğitime muhtaç olma, cezaevinde bulunma, şehit-gazi yakını gibi daha bir çok kriter dezavantajlı olmaya neden olarak sayılabilir.

Elbette böylesi dezavantajlara sahip olup başarı gösterenler de olmuştur. Bizim burada başarıdan kastımız bir açık öğretim kurumundan mezun olmayı ifade etmektedir.

Çalışmanın bundan sonraki bölümünde yukarıda da tanımlandığı şekliyle Ankara ilinde başarılı olmuş dezavantajlı kadınlar hakkında istatistiki bilgiler bulunmaktadır.

5. BAŞARILI DEZAVANTAJLI KADINLARIN İSTATİSTİKİ VERİLERİ

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Ankara ilindeki Açık Öğretim kurumlarından mezun olmuş dezavantajlı kadınlara dair istatistikî veriler aşağıda ifade edilmiştir.

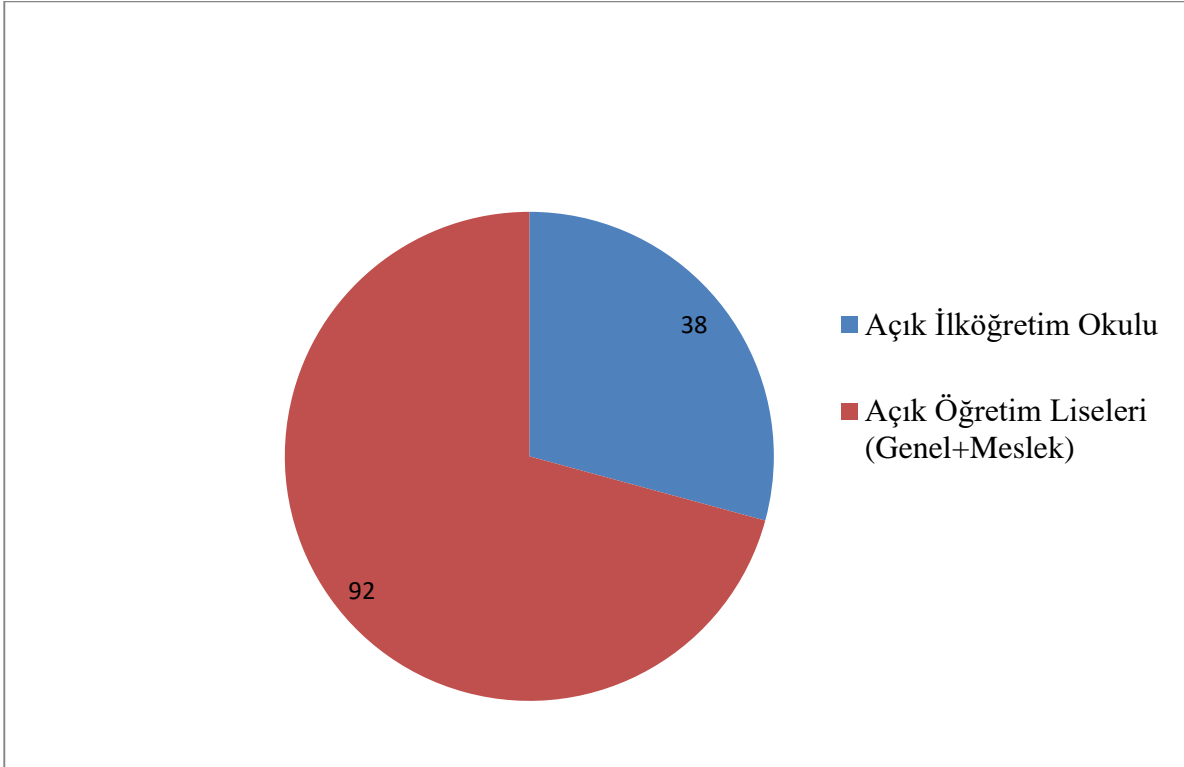
Bu veriler 2010-2011 eğitim-öğretim yılında Ankara ilinde Açık Öğretim Okullarından mezun olan 30 yaş üzeri kadın öğrencileri kapsamaktadır.

Mezun Sayıları:

Açık İlköğretim Okulu : 38

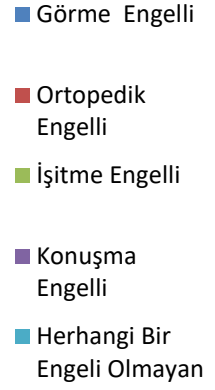
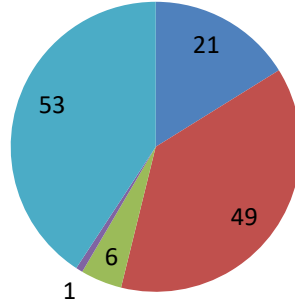
Açık Öğretim Liseleri (Genel,Meslek) : 92

Toplam : 130

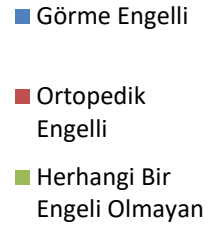
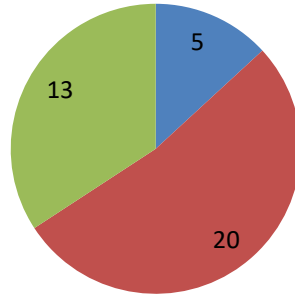
Engel Durumu Olanlar (Açık Öğretim Okulları):

Görme Engelli	: 21
Ortopedik Engelli	: 49
İşitme Engelli	: 6
Konuşma Engelli	: 1
Herhangi Bir Engeli Olmayan	: 53
Toplam	: 130

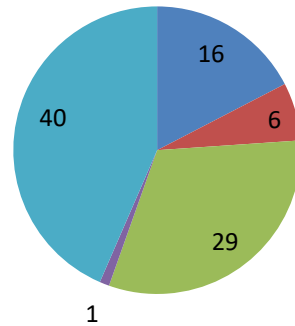
Engel Durumu Olanlar (Açık İlköğretim Okulu):

Görme Engelli	: 5
Ortopedik Engelli	: 20
Herhangi Bir Engeli Olmayan	: 13
Toplam	: 38

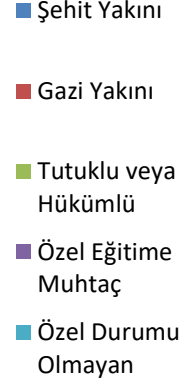
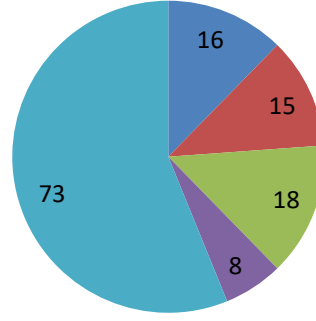
Engel Durumu Olanlar (Açık Öğretim Liseleri):

Görme Engelli	: 16
İşitme Engelli	: 6
Ortopedik Engelli	: 29
Konuşma Engelli	: 1
Herhangi Bir Engeli Olmayan	: 40
Toplam	: 92

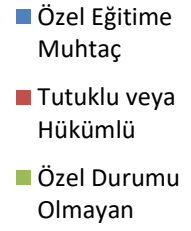
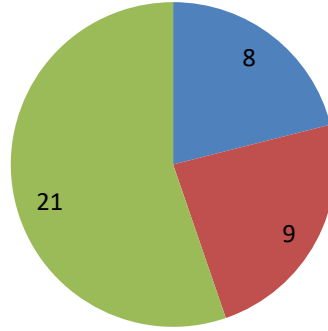
Özel Durumu Olanlar (Açık Öğretim Okulları):

Şehit Yakını	: 16
Gazi Yakını	: 15
Tutuklu veya Hükümlü	: 18
Özel Eğitime Muhtaç	: 8
Özel Durumu Olmayan	: 73
Toplam	: 130

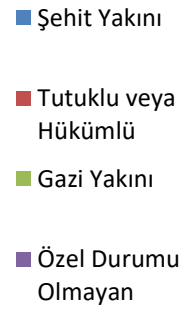
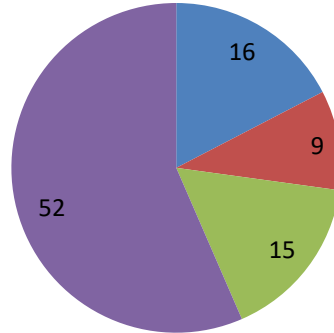
Özel Durumu Olanlar (Açık İlköğretim Okulu):

Özel Eğitime Muhtaç	: 8
Tutuklu veya Hükümlü	: 9
Özel Durumu Olmayan	: 21
Toplam	: 38

Özel Durumu Olanlar (Açık Öğretim Liseleri):

Şehit Yakını	: 16
Tutuklu veya Hükümlü	: 9
Gazi Yakını	: 15
Özel Durumu Olmayan	: 52
Toplam	: 92

6. DEZAVANTAJLI KADINLAR VE TEKNOLOJİ KONULU PROJELER

Çalışmanın bu bölümünde dezavantajlı kadınların eğitim imkânlarına kavuşturulması veya sosyal becerilerinin geliştirilmesine yönelik olarak gerçekleştirilen projeler hakkında bilgi verilecektir. Bu projelerin ortak özelliği ve çalışmamız açısından da önemi BT tabanlı olmasından kaynaklanmaktadır.

6.1. “TEKNOLOJİDE KADIN HAREKETİ”

Türkiye Vodafone Vakfı, KAGİDER ve Türkiye Bilişim Vakfı işbirliği ile “Teknolojide Kadın Hareketi” projesini geliştirmiştir. Cherie Blair Vakfı ve Dünya GSM Birliği Kalkınma Fonu'nun küresel ölçekte yürüttüğü mWomen Programı'nın Türkiye ayağını oluşturan “Teknolojide Kadın Hareketi” Projesi tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de kadınları iletişim teknolojilerinin sunduğu imkanlarla tanıştırmak, ekonomiye katılımlarına yönelik fırsat eşitliği yaratmayı, sosyo-ekonomik durumlarını iyileştirmeyi ve girişimciliklerini geliştirmek için gerekli zemini hazırlamayı hedeflemiştir.

Projenin Amaçları

Teknolojide Kadın Hareketi Programı, Türkiye'de kadınları iletişim teknolojilerinin sunduğu imkanlarla tanıştırmak, kadınların çalışma hayatına katılımlarını ve girişimcilik kapasitelerini artırmayı amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda; Türkiye'deki kadınların teknoloji kullanım alışkanlıklarının ve ihtiyaçlarının tespiti ve çözüm önerilerinin oluşturulması için gerekli saha araştırılması gerçekleştirilmiştir. İhtiyaçların belirlenmesinin ardından iki ayrı hedef kitle belirlenmiştir.

1. Henüz iş hayatına katılmamış kadınlar
2. Hali hazırda iş hayatında bulunan kadınlar

Henüz iş hayatına katılmamış olan kadınlara temel bilgi ve iletişim teknolojileri eğitimlerinin yanı sıra iş hayatlarına yön verecek etkin iletişim becerileri, zaman yönetimi ve satış pazarlama teknikleri eğitimlerinin verilmesi planlanmıştır. Hali hazırda iş hayatında bulunan kadınlara temel girişimcilik ve e-ticaret eğitiminin yanı sıra bilgi ve iletişim teknolojileri eğitimlerinin verilmesi planlanmıştır.

Eğitimlerin ardından başarılı olan kadınlara rehberlik hizmetlerinin sunulması ve teknolojiyi kullanarak işini kurmakta ve geliştirmekte olan kadın girişimcilerin yarışma ile ödüllendirilmesi hedeflenmiştir.

Projenin Eğitim Tasarımı

Belirlenen ihtiyaçlar doğrultusunda kadınlara bilgi ve iletişim teknolojilerine giriş, girişimcilik ve kişisel gelişim eğitimleri verilmiştir. Eğitimlerini başarıyla tamamlayan kadınlara “Katılım Belgeleri” verilmiştir. Eğitime katılan kadınlar için ayrıca 8 ay süre ile

Bilgi ve İletişim Teknolojileri ile ilgili çeşitli seviyede e-öğrenme içerikleri de kullanımlarına açılacaktır.

Eğitimler, iki ana hedef grup ile sürdürülmüştür. Konu başlıkları aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

Henüz işgücüne katılmamış olanlar için yapılan faaliyetler

- Etkin İletişim Becerileri
- Zaman Yönetimi
- Satış Pazarlama Teknikleri
- Geçmişten Günümüze Bilgi ve İletişim Teknolojileri
- İnternet ile Neler Yapılabilir?
- Güvenli İnternet Nedir?
- Akıllı Telefonlarla Neler Yapılabilir?
- Sosyal Medya Nedir?
- E-öğrenme Nedir?
- E-öğrenme İçeriklerine Nasıl Erişilip Nasıl Çalışılacağına Örneklerle Anlatımı

Hali hazırda işgücünde profesyonel olarak veya girişimci olarak bulunanlar için yapılan faaliyetler

- Temel Girişimcilik Eğitimi
- İş Planı Oluşturma
- Pazarlama ve Satış
- E-ticaret
- Geçmişten Günümüze Bilgi ve İletişim Teknolojileri
- Yeni İşim ve Bilgisayar
- Güvenli İnternet Nedir?
- Yeni İşim ve İnternet
- Yeni İşim ve Sosyal Medya
- E-öğrenme nedir?
- E-öğrenme İçeriklerine Nasıl Erişilip Nasıl Çalışılacağına Örneklerle Anlatımı

6.2. EVDEN YENİDEN OKULA EĞİTİM PROJESİ

Projenin Amacı

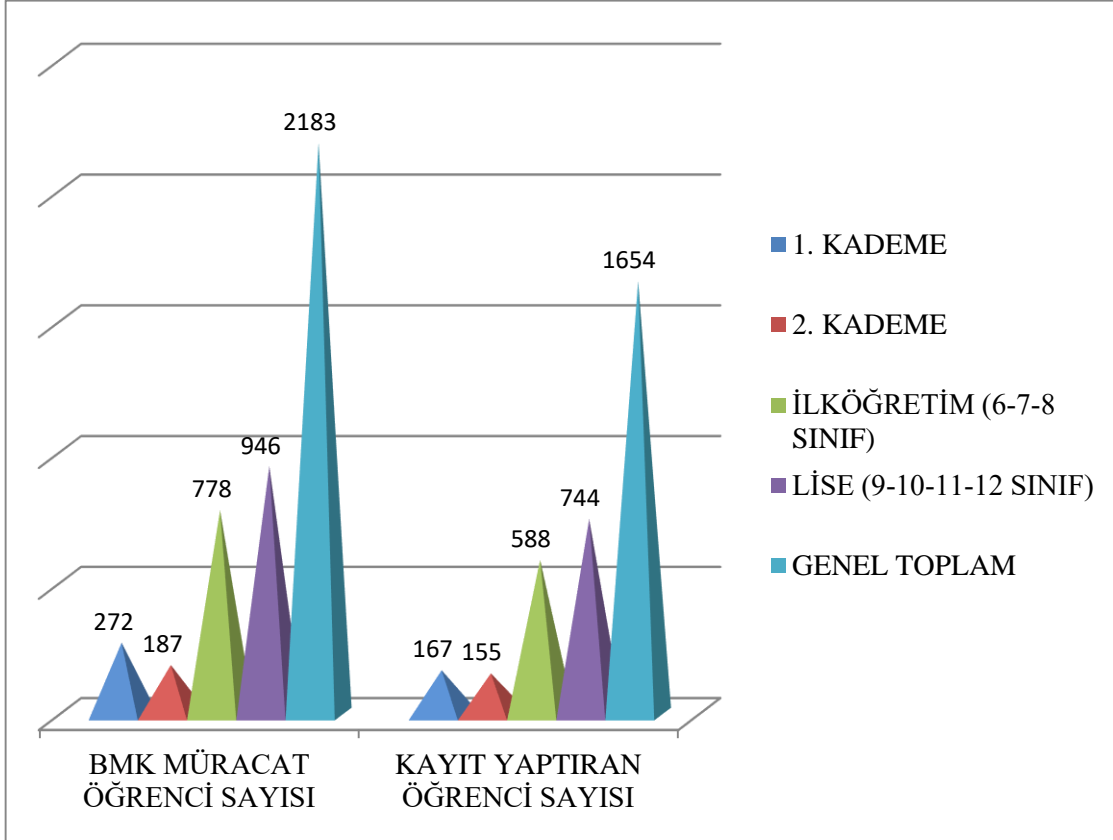
İstanbul Büyükçekmece Belediyesi'nin çeşitli kamu ve özel kuruluşlar ve sivil toplum örgütlerinin de katılımıyla sağlanacak işbirliği neticesinde; eğitimini yarım bırakmış ya da bu hakkı elinden alınmış her yaşta ki kadın ve kızların çağdaş yaşamın gereği olarak bilgi ve becerilerini arttırmak, sosyal, siyasi ve ekonomik alanlara katılımını sağlamak, özendirmek, cesaretlendirmek için örnek olmak ve destek sağlamak.

Projenin Hedefleri

1. Eğitimden yoksun bırakılmış herkese; özellikle kadınlara fırsat eşitliği sağlamak,
2. Toplumdaki kişi başına düşen ortalama eğitim süresini uzatmak,
3. Yetişkinlere ve özellikle kadınlara yönelik "okuyamaz" tabusunun yıkılması ve eğitimin evrensel olduğu bilincinin yerleşmesine yardımcı olmak,
4. Toplumda hayat boyu öğrenme anlayışının benimsenmesini esas alan her türü yaygın eğitim anlayışının geliştirilerek duyurulması ve uygulanabilirliğine destek olmak,
5. Mahalli ve gönüllü kuruluşların çalışmaları ile bireyleri özendirmek, cesaretlendirmek ve harekete geçmelerini sağlayıcı tedbirler almak,
6. Toplumsal cinsiyet farkının ortadan kaldırılması için kadınların güçlendirilmesine yardımcı olmak,
7. Kalkınmaya yönelik ekonomik işgücünde kadınların tahsil seviyelerini üst seviyelere çıkararak istihdamının arttırılmasına çalışmak,
8. Kadın okur-yazarlığının yanı sıra eğitim seviyesinin önemine dikkat çekebilmek, bilinçlendirme çalışmaları yapmak,
9. Kaliteli ve yaşanabilir bir ülke için katılımcı bireylerden; kadın zekasından ve işgücünden de yararlanmak.

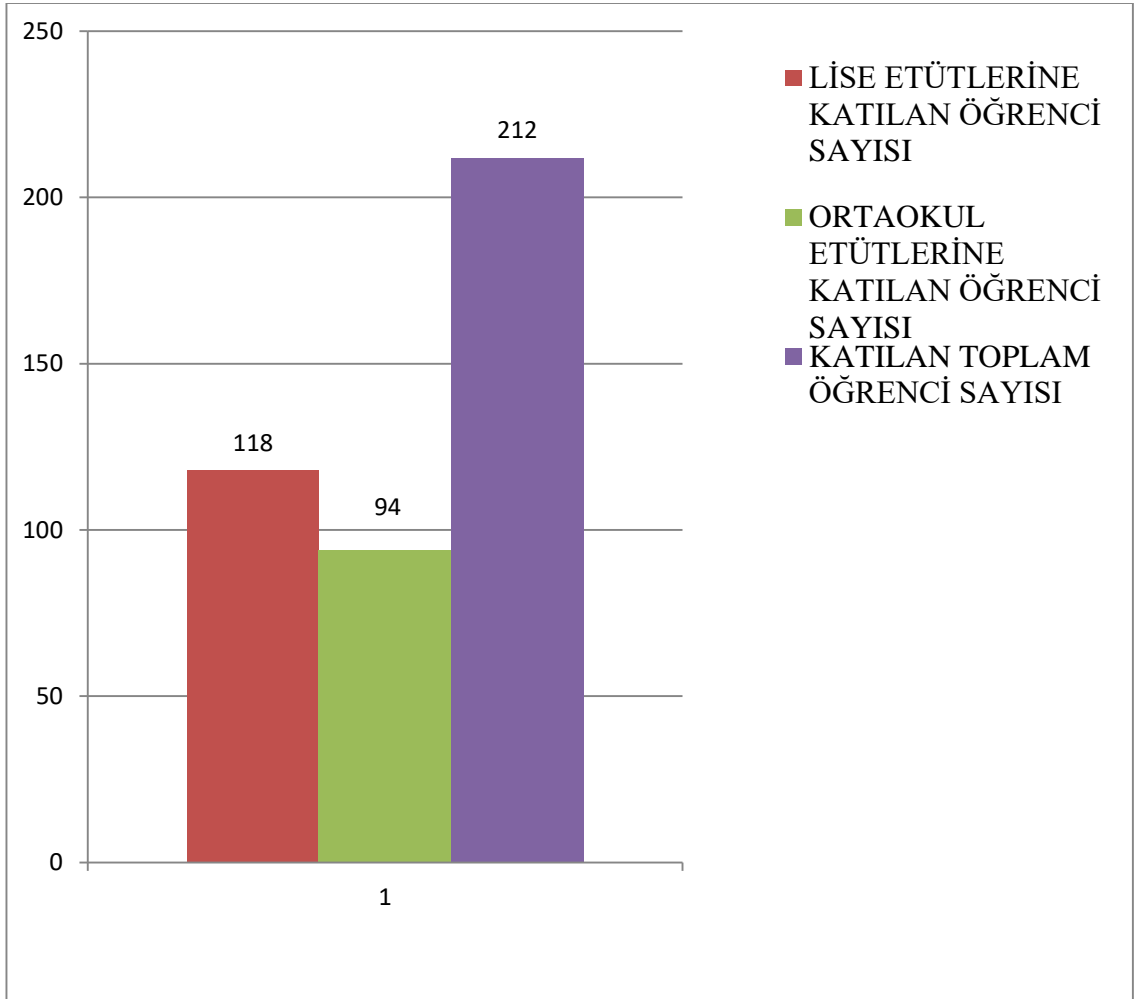
2008-2012 DÖNEMİ ÖĞRENCİ SAYILARI

EĞİTİM KADEMELERİ	BMK MÜRACAT ÖĞRENCİ SAYISI	KAYIT YAPTIRAN ÖĞRENCİ SAYISI
1. KADEME	272	167
2. KADEME	187	155
İLKÖĞRETİM (6-7-8 SINIF)	778	588
LİSE (9-10-11-12 SINIF)	946	744
GENEL TOPLAM	2183	1654

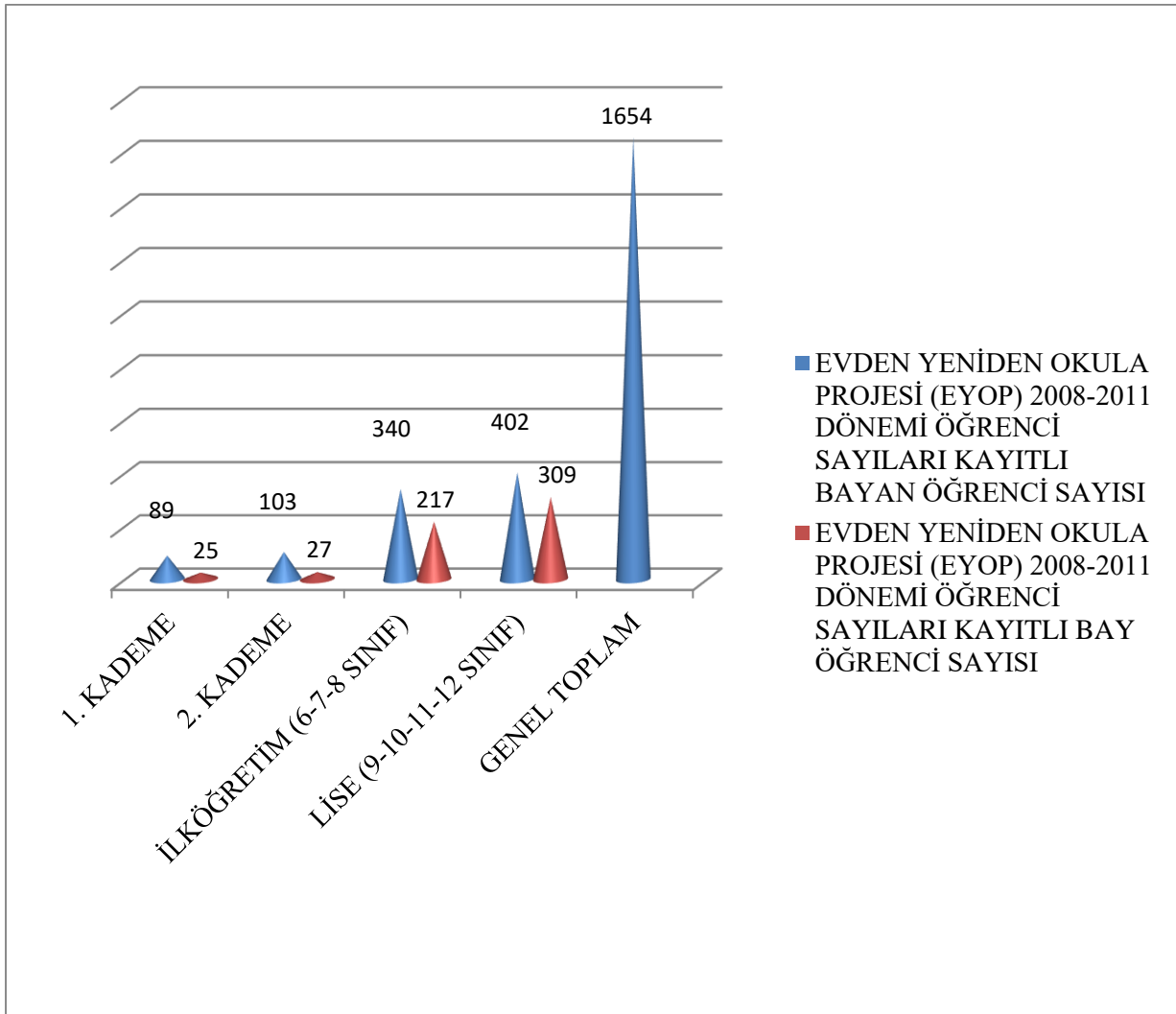
2011-2012 ETÜTLERE KATILAN ÖĞRENCİ SAYILARI

LİSE ETÜTLERİNE KATILAN ÖĞRENCİ SAYISI	118
ORTAOKUL ETÜTLERİNE KATILAN ÖĞRENCİ SAYISI	94
KATILAN TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI	212

2008-2011 DÖNEMİ ÖĞRENCİ SAYILARI

EĞİTİM KADEMELERİ	KAYITLI BAYAN ÖĞRENCİ SAYISI	KAYITLI BAY ÖĞRENCİ SAYISI
1. KADEME	89	25
2. KADEME	103	27
İLKÖĞRETİM (6-7-8 SINIF)	340	217
LİSE (9-10-11-12 SINIF)	402	309
GENEL TOPLAM	1654	

6.3. TEKNO KADIN PROJESİ

Tekno-Kadın Projesi Fütüristler Derneği (TFD), Intel, Habitat Kalkınma ve Yönetişim Derneği'nin işbirliği ile kadınların teknolojiye yaklaşmasını sağlamak amacıyla geliştirilen bir eğitim projesidir. Genç kızların, kadınların teknolojiyi işlerinde ve günlük yaşamlarında çağın-geleceğin gerekliliklerine uygun kullanma becerisi geliştirmelerine yardımcı olmayı hedeflemektedir. Eğitimler sonunda katılımcıların bilgisayar ve temel uygulama yazılımları ile interneti güvenli bir şekilde kullanabilmeleri, girişimciliğin temel aşamalarını öğrenmiş olmaları ve internet girişimciliği gibi konularda ileri düzeyde farkındalık, yetkinlik geliştirmesi beklenmektedir.

Projenin Hedefi

İnternet/Teknoloji girişimcisi, çalışanı kadın sayısının artırılması , yaygınlaştırılması ve yeni çağın nesillerine rehberlik yapabilme kapasitesinin geliştirilmesidir.

Türkiye'de kadınların;

- Teknoloji algısını, bilgisini, kullanım düzeyini yükseltmek,
- Ekonomiye etkin katılımlarını sağlamak,
- İnternet/teknoloji girişimciliği konusunda farkındalık oluşturmak amaçlanmaktadır.

Büyük amaç; Projenin tüm Türkiye'ye yayılarak kadınların teknoloji sayesinde kendilerini geliştirmelerine ve girişimcilik ruhu kazanmalarına katkı sağlamaktır.

Projenin Adımları

- Pilot eğitimler (Başarıyla tamamlanmıştır)
- Pilot eğitimlerden alınan geri dönüşlerle eğitim içeriğinin revizyonu, projenin gerçekleşeceği illerin ve katılımcıların belirlenmesi, tanıtım ve duyurum materyallerinin hazırlanması
- Eğitim verecek gönüllülerin seçilerek eğitilmesi
- 7 bölgede ve 34 ilde eğitimlerin başlaması

Projenin Uygulanması

Program kapsamında geniş bant internet bağlantılarına sahip BT sınıfı bulunan eğitim merkezlerinde kadınlara uygulamalı eğitimler verilmesi planlanmıştır.

- Eğitimler, Proje Tabanlı Öğretim Yaklaşımı ile kurgulanmış olan TeknoKadın programı eğitici eğitimlerini almış gönüllüler tarafından verilecektir.
- Katılımcı seçimleri gönüllü eğiticiler tarafından önceden yapılacak duyurular ile gerçekleştirilecektir.
- Eğitimlerin sonunda katılımcılara TeknoKadın Eğitim Tamamlama Belgesi verilecektir.

6.4. “ALTIN BİLEZİK KADINLAR İÇİN ÖZEL EĞİTİM PROJESİ

“Altın Bilezik” projesi; Ankara İl Özel İdaresi, Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü ve Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü arasında yapılan görüşmeler sonucu imzalanan protokol ile yürürlüğe girmiş ve dezavantajlı bölgelerde örgün eğitim dışında kalmış bayanların meslek eğitimine kazandırılması amacıyla 2010 yılı başında uygulanmaya başlanmıştır.

Kursiyerlerin eğitim giderleri, kırtasiye ihtiyaçları, kurs süresince öğle yemekleri, servis ve çocuğu olanlar için kreş hizmetleri İl Özel İdaresi Bütçesinden karşılanmaktadır. Taşıma hizmetinde yararlanan kursiyer sayısı 185, Yemek hizmetinden yararlanan kursiyer sayısı 190 ve Kreş hizmeti verilen çocuk sayısı 32’dir.

Altın Bilezik Projesi kapsamında yürütülen faaliyetler 7 ilçede takip edilmektedir. Bu ilçeler Akyurt, Beypazarı, Çubuk, Kazan, Kızılcahamam, Nallıhan ve Çamlıdere ilçeleridir. Kalecik ilçesinden projeye dâhil olan 6 öğrenci Akyurt ilçesindeki proje çalışmalarına katılmaktadır.

Projeye ilk etapta Açık İlköğretim ve Mesleki Açık öğretim Lisesi kaydı yapılarak 350 kursiyer ile başlanmıştır. 2010- 2011 Eğitim Öğretim yılında ara sınıflara kaydı alınan öğrencilerle kursiyer sayısı 391’e yükselmiştir. Şu ana kadar 113 Açık İlköğretim Okulu mezunu veren projede 2011–2012 Eğitim ve Öğretim Yılında Açık İlköğretimde öğrenim gören 68 bayan öğrenci ve Açık Öğretim Lisesi Yiyecek İçecek Hizmetleri, Çocuk Gelişimi, Gıda Teknolojisi Bölümlerinde öğrenim gören 214 bayan öğrenci ile proje sürdürülmektedir.

Proje kapsamında olan bayanlara Halk Eğitim Merkezlerinde kültür dersleri kursu ve ayrıca eğitim aldıkları mesleki alanda yüz yüze eğitimler ve staj verilmektedir. Proje, Açık Mesleki Lise Bölümünde 2012–2013 Eğitim Öğretim Yılı itibariyle mezun vermeye başlayacaktır. Önümüzdeki yıl mezun olma ihtimali olan kursiyer sayısı 39’dur.

**PROJE KAPSAMINDA 2010-2011 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILINDA
VERİLEN DERSLER**

AKYURT	
İLKÖĞRETİM	Türkçe- Matematik- Fen ve Teknoloji
MESLEK LİSESİ	İngilizce- Matematik- Fizik
BEYPAZARI	
İLKÖĞRETİM	Türkçe- Matematik- İngilizce- Fen ve Teknoloji
MESLEKİ LİSESİ	Türk Dili ve Edebiyatı- Dil ve Anlatım- Matematik- Geometri- İngilizce- Biyoloji- Fizik- Kimya
ÇAMLIDERE	
İLKÖĞRETİM	Matematik- Türkçe- Sosyal Bilgiler- İngilizce- Fen ve Teknoloji
MESLEK LİSESİ	Türk Dili ve Edebiyatı- Matematik- İngilizce- Coğrafya- Tarih
ÇUBUK	
İLKÖĞRETİM	İngilizce- Türkçe- Matematik- Fen ve Teknoloji
MESLEK LİSESİ	Coğrafya- Kimya- Matematik- Tarih- Fizik- İngilizce- Türk Dili ve Edebiyatı
KAZAN	
İLKÖĞRETİM	Türkçe- Fen ve Teknoloji- Matematik- Sosyal Bilgiler
MESLEK LİSESİ	Türk Dili ve Edebiyatı- Dil ve Anlatım- Biyoloji- Fizik- Kimya- Matematik
KIZILCAHAMAM	
İLKÖĞRETİM	Yok
MESLEK LİSESİ	Dil ve Anlatım- Türk Dili ve Edebiyatı- Matematik- Geometri- Tarih- Fizik- Kimya- Coğrafya- İngilizce
NALLIHAN	
İLKÖĞRETİM	Yok
MESLEK LİSESİ	Matematik- Dil ve Anlatım- Fizik- Kimya- Biyoloji- Geometri- İngilizce

**PROJE KAPSAMINDA 2011-2012 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILINDA
VERİLEN DERSLER**

AKYURT	
İLKÖĞRETİM	Türkçe- Matematik – Fen ve Teknoloji
MESLEK LİSESİ	İngilizce- Fizik - Biyoloji
BEYPAZARI	
İLKÖĞRETİM	Türkçe- Matematik- İngilizce- Fen ve Teknoloji
MESLEKİ LİSE	Türk Dili ve Edebiyatı- Dil ve Anlatım- Matematik- Geometri- Biyoloji- Kimya
ÇAMLIDERE	
İLKÖĞRETİM	Yok
MESLEK LİSESİ	Yüz yüze eğitim veriliyor
ÇUBUK	
İLKÖĞRETİM	Yok
MESLEK LİSESİ	Coğrafya- Kimya- Matematik- Tarih
KAZAN	
İLKÖĞRETİM	Türkçe- Fen ve Teknoloji- Matematik- Sosyal Bilgiler (Birinci dönem verildi)
MESLEK LİSESİ	Türk Dili ve Edebiyatı- Dil ve Anlatım- Biyoloji- Fizik- Kimya- Matematik
KIZILCAHAMAM	
İLKÖĞRETİM	Yok
MESLEK LİSESİ	Dil ve Anlatım- Türk Dili ve Edebiyatı- Matematik- Geometri- Tarih- Coğrafya
NALLIHAN	
İLKÖĞRETİM	Yok
MESLEK LİSESİ	Matematik- Dil ve Anlatım- Fizik- Kimya- Biyoloji- Geometri- İngilizce

**2009 - 2010 Eğitim Öğretim Yılı Öğrenci Bilgileri
(Başladığı dönemdeki sayılar)**

Sıra	İlçeler	İlköğretim Öğrenci Sayısı	Ortaöğretim Öğrenci Sayısı	Toplam
1	AKYURT	58	26	84
2	BEYPAZARI	28	16	44
3	ÇAMLIDERE	16	10	26
4	ÇUBUK	79	35	114
5	KALECİK	7	8	15
6	KAZAN	13	8	21
7	KIZILCAHAMAM	8	7	15
8	NALLIHAN	25	12	37
Tplm		234	122	350

2010 - 2011 Eğitim Öğretim Yılı Öğrenci Devam Bilgileri (07-09-2010)						
Sıra	İlçeler	İlköğrt. KAYITLI öğrenci sayısı	Ortaöğretime kayıtlı öğrenci sayısı	İlköğretime devam eden öğrenci sayısı	Ortaöğretime devam eden öğrenci sayısı	Toplam devam eden öğrenci sayıları
1	AKYURT	58	37	32	30	62
2	BEYPAZARI	35	18	35	18	53
3	ÇAMLIDERE	16	15	0	15	15
4	ÇUBUK	87	37	54	30	84
6	KAZAN	24	9	21	5	26
7	KIZILCAHAMAM	8	8	2	3	5
8	NALLIHAN	26	13	26	12	38
Tplm		254	137	170	113	283

2010 - 2011 Eğitim Öğretim Yılı Yıl Sonu Bilgileri (09-07-2011)								
Sıra	İlçeler	İlköğrt. Kayıtlı Öğrenci Sayısı	Ortaöğrt. Kayıtlı Öğrenci Sayısı	İlköğrt. Devam Eden Öğrenci Sayısı	Ortaöğrt. Devam Eden Öğrenci Sayısı	Toplam Devam Eden Öğrenci Sayısı	İlköğrtm. Başarı Ort.	OÖB ORT.
1	AKYURT	27	24	17	24	41	63	100
2	BEYPAZARI	32	40	29	35	64	90	88
3	ÇAMLIDERE	16	14	10	14	24	40	35
4	ÇUBUK	20	41	16	35	51	80	96
6	KAZAN	19	10	16	7	23	81	57
7	K.HAMAM	0	12	0	11	11	x	85
8	NALLIHAN	15	37	15	36	51	60	96
Tplm		129	178	103	162	265	69	79,6

2011 - 2012 Eğitim Öğretim Yılı Öğrenci Devam Bilgileri								
1. DÖNEM - (17.02.2012)								
Sıra	İlçeler	İlköğrt. Kayıtlı Öğrenci Sayısı	Ortaöğrt. Kayıtlı Öğrenci Sayısı	İlköğrt. Devam Eden Öğrenci Sayısı	Ortaöğrt. Devam Eden Öğrenci Sayısı	Toplam Devam Eden Öğrenci Sayısı	İlköğrt. Başarı Ort.	OÖB ORT.
1	AKYURT	25	21	25	21	46	70	70
2	BEYPAZARI	22	57	19	48	37	68	82
3	ÇAMLIDERE	10	14	10	14	24	30	30
4	ÇUBUK	9	54	9	50	59	77	89
6	KAZAN	8	22	8	22	30	60	95
7	K.HAMAM	0	19	-	18	18	x	65
8	NALLIHAN	0	38	-	38	38	x	95,65
Tplm		74	225	71	211	252	61,25	75,24

2011 - 2012 Eğitim Öğretim Yılı Öğrenci Devam Bilgileri							
2. DÖNEM - (19-04-2012)							
Sıra	İlçeler	İlköğrt. Kayıtlı Öğrenci Sayısı	Ortaöğrt. Kayıtlı Öğrenci Sayısı	Toplam Kayıtlı Öğrenci Sayısı	İlköğrt. Devam Eden Öğrenci Sayısı	Ortaöğrt. Devam Eden Öğrenci Sayısı	Toplam Devam Eden Öğrenci Sayıları
1	AKYURT	13	21	34	13	21	34
2	BEYPAZARI	23	51	74	19	48	67
3	ÇAMLIDERE	9	14	23	KURS AÇILMADI	14	14
4	ÇUBUK	9	50	59	KURS AÇILMADI	50	50
6	KAZAN	8	23	31	KURS AÇILMADI	22	22
7	K.HAMAM	0	18	18	KURS AÇILMADI	18	18
8	NALLIHAN	6	36	42	KURS AÇILMADI	36	36
Tplm		68	213	281	32	209	241

PROJE KAPSAMINDA	AKYURT	BEYPAZARI	ÇAMLIDERE	ÇUBUK	KAZAN	K. HAMAM	NALLIHAN	TOPLAM
Bu yıl Lise 2. sınıfta yüz yüze eğitim gören öğrenci sayısı	X	21	4	9	11	6		51
Bu yıl Lise 3. sınıfta yüz yüze eğitim gören öğrenci sayısı	19	17	X	32	6	6		80
Açık İlköğretimden mezun olan öğrenci sayısı (şu ana kadar)	4	20	4	47	13	3		91
Açık İlköğretimden mezun olup Açık Mesleki Liseye devam eden öğrenci sayısı	Düz Liseye devam eden (2)	17	4	7	6	3		37
Şu anda İlköğretim öğrencilerinizin % kaçını işte çalışıyor?	30%	35%	10%	X	X	10%		21% Ort
Şu anda Lise Öğrencilerinizin % kaçını işte çalışıyor?	5%	40%	25%	11%	X	20%		20% Ort
Yüz yüze eğitim hangi alanda veriliyor ve bitirenler hangi alanlarda istihdam edilebiliyor?	Çocuk Gelişimi Eğitim alanı. Henüz istihdam edilen yok. İstihdam alanları; Anaokullarında kreşlerde yardımcı eleman olarak çalışmak, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi (Bitirenler Üniversite eğitimine devam etmedikleri takdirde ancak okul öncesi sınıflarında – ana sınıflarında geçici yardımcı eleman olarak istihdam imkânları var.)		Yiyecek Hizmetleri Alanında - Mezun Yok.	Çocuk Gelişimi Yiyecek İçecek Alanı- Mezun Yok	Çocuk Gelişimi Alanında Yüz Yüze Eğitim Almaktadırlar. Özel Kreşler Çocuk Bakımevleri vb de İstihdam Edilebilir.	Yiyecek İçecek Hizmetleri Alanı		
2012–2013 eğitim yılı 1. döneminde mezun olması muhtemel öğrenci sayısı	5	İlköğretim: 15 Lise: 17 (Yüz yüze eğitimleri halen devam etmektedir.)	X	X	X	1. Dönem 2 Kişi 2. Dönem 3 Kişi		39
En fazla kredi toplayan Lise Öğrencisinin Adı Soyadı	Ayşegül UYANIK		Şirin TOPBAŞ	BURCU TİNKİR	BAHRİYE NAMUSLU	Döndü ÖZKAN (Toplam Kredi:194)		
En devamlı İlköğretim veya Lise Öğrencisinin Adı Soyadı (1 kişi olacak)	Tülay KOÇAK- Hilal ÜSTÜN		Zuhal ÇİÇEK (Lise)	DERYA ÖZTÜRK	SEYHAN BOZKURT	MAÖL Fatma ACAR - Edeviye SARI (yedek)		
Projeye dahil olan toplam öğrenci sayısı (Bu sayının içinde projeden ayrılanların sayısı da mevcuttur)								391
Projeden çeşitli sebeplerle ayrılan öğrenci sayısı (Bu sayıya İlköğretimden mezun olup mesleki liseye devam etmeyenlerin sayısı da dahildir.)								110
2011- 2012 Eğitim yılı 2. dönem kayıtlarına göre Projeye devam eden toplam öğrenci sayısı								281

6.5. Projelerin Değerlendirilmesi

Teknolojideki ilerlemeyi ve onun yarattığı değişmeyi durdurmak mümkün değildir. Değişimin tüm canlılar için iyi yönde olmasını sağlamak sadece bugün için değil gelecek kuşaklar için de çok önemlidir. Bu amaca ulaşmak için ise, insanlığın ortak ürünü olan bilimin ve teknolojinin insan yararına, toplum yararına kullanılmasını sağlamak gerekmektedir.

Bu nedenle de teknolojiyi toplumumuzun önemli bir değeri olan ve büyük kesimini oluşturan kadınlarımız üzerinde değerlendirmek oldukça önem taşımaktadır. Bu bağlamda bu çalışmanın temel amacı, eğitimden yoksun kalan kadınların bilgi iletişim teknolojileri kullanılarak eğitimlerine devam edebilmelerinin sağlanması konusunda literatür taraması çalışması yapmaktır.

Bu kapsamda ele aldığımız “Altın Bilezik Kadınlar İçin Özel Eğitim Projesi”, “Evden Okula Projesi”, “Teknolojide Kadın Hareketi Programı” ve “Tekno-Kadın Projesi”nde ortak amaç dezavantajlı bölgelerde örgün eğitim dışında kalmış bayanların meslek eğitimine kazandırılması, Türkiye’de kadınları iletişim teknolojilerinin sunduğu imkânlarla tanıştırmak, kadınların çalışma hayatına katılmalarını ve girişimcilik kapasitelerini artırmak, eğitimini yarım bırakmış ya da bu hakkı elinden alınmış her yaşta ki kadın ve kızların çağdaş yaşamın gereği olarak bilgi ve becerilerini arttırmak, sosyal, siyasi ve ekonomik alanlara katılımını sağlamak, özendirme, cesaretlendirmek için örnek olmak ve destek sağlamak olduğu tespit edilmiştir.

7. DEZAVANTAJLI KADINLAR VE TEKNOLOJİ KONULU LİTERATÜR

7.1. Literatür 1:

Mommy Wants to Learn the Computer: How Middle-Aged and Elderly Women in Taiwan Learn ICT Through Social Support

Cecilia I. C. Lin, Wen-hui Tang, Kuo Feng-Yang

Yaşlı ve orta yaşlı kadınlar BİT'i düşük düzeyde kullanmaktadır. Taiwan Women Up (TWU) adlı bir sosyal müdahale programı ile bir grup yaşlı ve orta yaşlı kadının BİT becerilerini öğrenmelerine kâr amacı olmayan kuruluşların desteğiyle yardımcı olunmuştur. 28 Tayvanlı kadının BİT öğrenme deneyimlerini ortaya çıkarmak için nitel araştırma yöntemi ve derinlemesine mülakat yapılmıştır. Akranlarıyla BİT deneyimlerini öğrenmek ve paylaşmak, yaşlı ve orta yaşlı kadınların engellerini aşmalarına yardımcı olmuştur. Öğrenme sürecinde motivasyonun ana kaynağı üyeler arasında destek ve empatik anlayış olmuştur. Araştırma, kâr amacı olmayan kuruluşların potansiyel öğrencilerin tanınmasında ve BİT projesinin başarılı bir şekilde sürdürülmesinde önemli rolü olduğunu göstermiştir.

7.2. Literatür 2:

ICT as a tool for enhancing women's education opportunities: and new educational and Professional opportunities for women in new Technologies. United Nations Division for the Advancement of Women (UNDAW) (2002).

Gill Kirkup

Yakın zamanda yapılan araştırmalar kızların ve kadınların BİT kullanımında erkeklerden ve erkek çocuklarından daha az hevesli olduğunu göstermiştir. Eğer BİT, eğitim aracı olarak ispatlanmış bir değeri yüzünden artan kullanımı nedeniyle -BİT'e karşı duyulan heves ya da hükümetlerin ekonomik politikalarından dolayı eğitimciler üzerinde BİT'in kullanımı konusunda baskı yapmaları yüzünden- geleneksel medyanın yerine geçecekse bu durumda özellikle kadınlar dezavantajlı olacaktır. Açık ve uzaktan öğrenim öğrencileriyle yapılan geniş ölçekli bir tarama çalışmasında uzaktan öğrenme yöntemlerine farklı şekilde cevap veren kadın ve erkeklerin tercih ettikleri öğrenme stillerinin de farklı olduğunu göstermiştir. Kadınlar izole olduklarında rahatsız hissetmişler ve diğerleri ile bağlantı içinde olmayı ve yüz yüze görüşme istediklerini belirtmişlerdir. Ağlar ve ilişkiler yaratma ve bunları sürdürme işi olduğundan bilgisayar aracılığıyla iletişim sıkça "dişi" olarak anılacaktır. Ne yazık ki deneysel çalışmalar bu alanda da erkeklerin ve erkek çocukların bilgisayarı bir medya aracı olarak kadınlardan ve kızlardan daha aktif kullandıklarını ortaya koymuştur. Çin ve İngiltere'de 2002 yılında yüz yüze eğitim yapılan üniversitelerin öğrencileri ile yapılan bir çalışmada erkek öğrencilerin her iki ülkede de kadınlara göre daha sık e-posta gönderdiği, daha fazla süre online oldukları ve daha çeşitli faaliyetler yaptıkları ortaya çıkmıştır.

7.3. Literatür 3:

Measuring The Impact of ICT on Women In Bangladesh

Alauddin Ahmed, Durdana İslam, Ahmed Ryadh Hasan ve Nayel Jamilur Rahman

Bangladeş'te kadının BİT endüstrisine ve BİT temelli kamu ve sivil toplum kuruluşlarına dâhil olması kadının davranışsal açıdan yaşam biçimi ve böylece bir bütün olarak toplumu değiştirir. Bu çalışmada kadınların BİT'e dâhil olmalarına etki eden sosyal sorunlar çalışılmıştır. Kadının statüsünü ve yaşam kalitesini artırmak için BİT kullanımı, enformasyon ve bilgi kullanma, değiştirme ve üretme olarak adlandırılan kadının enformasyon belirtecinin gelişmesi için bir protokol ortaya çıkarılmıştır.

Toplumda ve tüm dünyada BT'nin dengesiz dağılımı "digital divide" (sayısal uçurum) olarak adlandırılmıştır. Gelişmekte olan ülkelerde kadınlar, bu uçurum en derinini yaşayarak kendileri ile aynı fakirlikteki erkeklere göre bilgi çağından daha fazla uzak bırakılmışlardır. Eğer bu teknolojilere erişim ve bunları kullanma doğrudan sosyal ve ekonomik gelişimle bağlantılı ise gelişmekte olan ülkelerde kadınların bu teknolojilerin önemini anlamaları ve bunları kullanmaları bir zorunluluktur. Eğer böyle bir bağlantı yoksa BİT'e erişim eksikliği, kadınların ülkelerindeki ve dünyadaki ekonomik, sosyal ve politik akımlara karşı daha fazla ötekileşmelerinde önemli bir faktör olur. BT'nin kullanımına tam katılım olmadan kadınlar, 21. Yüzyılın küresel dünyasına katılımda çözümsüz kalırlar. Gelecek on yıllarda BİT, en temel gelişim konularından biri olacaktır. Eğer kadınlar BİT'in her düzeyinde aktif olarak bulunmazlarsa yirminci yüzyılda kadınlar tarafından elde edilen ilerlemeler boşa çıkacaktır.

BİT ve kadın: Bangladeş bakış açısı

BİT'in kadınlar üzerinde doğrudan etkisi olan açılar:

- İş pazarına kadınların artan erişimi ve BİT kullanarak girişimciliğin geliştirilmesi
- Köylerde ortalama hane halkı gelirinin arttırılması
- Kadının güçlendirilmesi
- Bilgi asimetrisinin azalması: Bangladeş'te kadınlar BİT kullandıkça daha fazla pazarlık gücü kazanmaktadır. Kadınların işlerini büyütmede bilgiye, özellikle de pazar ile ilgili bilgiye ulaşmak için BİT erişimi kullanmak öncelikleridir.
- Yönetimin iyileştirilmesi
- Yerel bilgi: Kadınlar geleneksel olarak yiyecek, tarım, sağlık gibi konularda bilgi aktarıcıydırlar. BİT onların bu bilgilerini ihtiyaç duyan başkalarına aktarmalarına yardımcı olur. Yani bu yerel bilginin yayılımında BİT kadınları güçlendirir.
- Kolay aile iletişimi: Kadınlar evlerinden mobil ve internet aracılığı ile tüm dünya ile iletişim kurma fırsatı bulurlar.
- Sosyal farkındalığın arttırılması

Bangladeş'te kadının enformasyon belirteçleri (KEB): Bir öneri

Kadının ekonomik ve sosyal gelişiminde BİT'in etkisini değerlendirmek ve izlemek önemlidir. Ancak bu konuda uluslararası düzeyde karşılaştırma yapılabilecek istatistikler sınırlıdır. Bu çalışmada gelecekteki karar verme ve politik konular için BİT Bangladeş hükûmetine, sivil toplum örgütlerine, bağışçı kuruluşlara, araştırma enstitülerine, akademik enstitülere ve özel sektöre, BİT tabanlı çalışmalarını tasarlamak ve uygulamada yardımcı olmak için temel bir belirteç seçim ölçüt protokolü ortaya konmuştur. Gelişmekte olan ülkeler için kadının BİT ile güçlendirilmesi ile ilgili istatistiksel veri toplama programları geliştirme için KEB'in kullanılması beklenmektedir. Bu çalışmadaki BİT belirteçleri; kadın akademisyenler, kız öğrenciler, BİT çalışanları, medya üyeleri, kocalar, çocuklar, dini liderler, gazeteciler ve araştırmacılarla yapılan yoğun müzakereler sonucunda ortaya çıkmıştır.

KEB'in ana unsurları aşağıda verilmiştir:

- Kadınların psikolojik direnci (kadınların bilgisayarı aile yönetiminde kullanma oranı)
- Kadının başka bir kadına yaklaşımı (kadının başka bir kadını BİT endüstrisinde işe alma yüzdesi)
- Aile baskısı düzeyi (çocuk bakımı yüzünden bilgisayar kullanamayan kadınların yüzde olarak sayısı)
- Dini bağnazlık düzeyi (Müslüman kadınların diğer dini gruplarla karşılaştırıldığında kızlarının BİT endüstrisinde çalışmasını isteme oranı)
- Cinsiyet farkının üstesinden gelme (erkeklerle karşılaştırıldığında BİT'le ilgili disiplinlere kayıtlı kadın sayısı)
- Erişim düzeyi (internet ve diğer son teknolojiye erişen kadınların oranı)
- Sosyal şiddete karşı tepki (BİT endüstrisinde çalışan kadınlardan ayrımcılıkla karşılaşanların yüzde olarak sayısı)
- Sosyal kabullenme düzeyi (BİT endüstrisinde çalışmak için ailelerinden destek gören kadınların yüzde olarak sayısı)
- Kadınların güçlendirme düzeyi (BİT kuruluşlarında bağımsız karar verici olarak çalışan kadınların yüzde olarak sayısı)
- Eğitim düzeyi (üniversite düzeyinde BİT'le ilgili disiplinlerde okuyan kadın öğrencilerin oranı)
- Erkeklerin kadınlara karşı yaklaşımı (evlilikten sonra eğitimine devam etmesine izin verilen kadınların oranı)

BİT sektörü, bir bilgi toplumu ve bilgi tabanlı ekonomi yaratmaya, yeni BİT ürünleri geliştirmeye, çok önemli ekonomik ve sosyal etkilerle sistemler ve hizmetler vermeye başlamıştır. Sosyal adalet açısından bakıldığında kadınların bu sektördeki yüksek statüleri, yüksek ücretli ve etkili işleri adil paylaşımları gerekmektedir. Ayrıca, hükûmetler ve endüstri artan bir şekilde ekonomik performans bakımından BİT'de cinsiyetle ilgili iyileştirme yapılmasının gerekliliğini tartışmaktadır. Temel BİT mesleklerinde beceri kıtlığının üstesinden gelebilmek için kadınlar potansiyel (henüz kullanılmamış) büyük bir kaynak olarak görülmektedir.

7.4. Literatür 4:

Women's literacy and information and communication Technologies: Lessons that experience ha taught us. Commonwealth Education Media Centre for Asia (CEMCA) and the commonwealth of Learning, 2006.

Anita Dighe ve Usha Vyasulu Reddi

Bilgi teknolojisi temelli toplumlarda BİT'in önemi giderek artmaktadır. BİT'in hızla gelişmesi ve teknolojinin okullara girmesi nedeniyle kaynakları kısıtlı fakir ve marjinal olan grubun şimdi okuyan kesimden çok daha geri kalma riski bulunmaktadır. Okumuş olanlar ile okuyamaz olmayanlar arasında zaten var olan uçurum daha da artacaktır. Şüphesiz bu durum "sayısal uçurum"u daha da derinleştirecektir.

Gelişmekte olan ülkelerde henüz nüfusun tamamına temel okuryazarlık becerisi kazandırılmış değildir. Üstelik tüm dünyada kadınların % 64'ü okumayı ve yazmayı bilmemektedir. Okuryazarlığı olmayan kadınların çoğunluğu fakir, kırsal bölgelerde yaşayan, ileri yaşlarda ve dil, etnik ve din bakımından azınlık olan gruplara mensuptur. Okuryazarlıkla ilgili bu sorundan yola çıkarak Birleşmiş Milletler 2003-2012 yılları arasındaki 10 yılı BM Okuryazarlık Onyılı ilan etmiştir.

BM Okuryazarlık Onyılı'nın amacı sürdürülebilir gelişim, barış ve demokrasi sağlamak, cinsiyet eşitliği sağlamak, nüfus artışının önüne geçmek, çocuk ölümlerini düşürmek ve fakirliği azaltmak hedefini gerçekleştirmek için gerekli okuryazarlık ortamlarını herkes için sağlamaktır. Bu amaç için BİT'in nasıl kullanılacağına bilinmesine ihtiyaç vardır.

BİT'in okuryazarlık programları için dünyadaki en iyi kullanım uygulamalarına bakıldığında BİT'in aşağıdaki özel rolleri olduğu kanıtlanmıştır:

Öğrenmeyi arttırmak: okuyazarlık becerisini kazandırmak için bir araç olarak BİT kullanılabilir. Örneğin radyo, basılı materyalle birlikte kullanıldığında okuryazarlık derslerini daha hayatla bağlantılı ve ilginç hâle getirebilir. Bu şekilde görme duyma uyarılarının bileşimi, sadece görmeye kıyasla kelime ve cümle kurma becerilerini artırmada daha etkilidir.

Okuryazarlık eğitime erişimi yaygınlaştırmak: farklı nedenlerle okuryazarlık eğitime erişim sınırlanabilir ya da engellenebilir. Bu nedenler sosyal, kültürel, politik ve coğrafi olabildiği gibi derslere katılmak için zaman olmaması, nitelikli öğretmen olmaması gibi durumlar da olabilir.

Yerel içerik oluşturma: BİT ile sosyal ve kültürel olarak uygun öğrenme içeriklerinin hızlı ve uygun maliyetle oluşturulması ve dağıtılması sağlanabilir. Örneğin kelime işlem yazılımı okuryazarlık eğitim materyalini değiştirmek için kullanılabilir.

Öğretmenlerin mesleki gelişimi: nitelikli ve eğitimli öğretmenler kaliteli öğrenme ve öğrenici motivasyonunu temsil ederler. Ancak pek çok ülkede mesleki uzmanlık sınırlıdır ve resmi olmayan okuryazarlığa çok az tahsis edilmiştir.

Okuryazarlığı ileten bir ortam geliştirme: toplumda okuryazarlığın yaygınlaşması için yazılı materyaller günlük yaşantıda ve herkesin ulaşabileceği kolaylıkta olmalıdır. Böyle bir ortam yazılı materyallerle teması ve bunları üretmeyi geliştirir ve böylece okuryazarlık becerisini geliştirmeyi destekler.

Kadınları BİT yoluyla güçlendirme konusunda iki önemli yaklaşım bulunmaktadır. Bir tanesi kadını bireysel olarak güçlendirmek, diğer i ise organize kadın gruplarını güçlendirmektir. Bu yaklaşımlar farklı algılansa bile bunlar birbirini dışlayıcı değil, birbirini tamamlayıcıdır. Kadınların faaliyetleri sıkça bu iki yaklaşımın bileşimini kapsamaktadır.

Örnek 1

Hindistan'ın Andhra Pradeş bölgesindeki Dekkan Gelişim Kuruluşu (DDS), kast sisteminin en alt katmanında bulunan –dokunulmazlar olarak adlandırılan- fakir dalit kadınlarını kendi hayatını canlandırmak ve statüsünü yeniden tanımlamak için video kullanmak üzere eğitim vermiştir. Kuruluşun radyosu kadınlar için popüler bir medya olmuştur ve fakir kadınların güçlendirilmesinde ve bilgilendirilmesinde önemli bir rol oynayabilir. Kuruluş ayrıca Machnoor köyünde dalit topluluğuna hitap eden, 30 km çapında 100Watt FM vericisi olan bir radyo istasyonu da kurmuştur. UNESCO'nun desteğiyle küçük bir grup dalit kadını, kadınların güçlendirilmesi, yarı kurak bölgelerin tarımsal ihtiyaçları, halk sağlığı ve hijyen, yerel bilgi sistemleri, biyoçeşitlilik, gıda güvenliği ve yerel şarkı ve dramalar konusunda 300 saat'ten fazla kayıt yapmıştır. Topluluk içinde çoklu dijital teknolojilerin kullanılmasının kadınların yeni teknolojileri kullanması ve güçlenmesine ön ayak olmada çok başarılı olduğu ispatlanmıştır.

Örnek 2

Serbest Çalışan Kadınlar Birliği (SEWA), 80'lerden bu yana kadınların güçlendirilmesi için bir araç olarak videoyu kullanmıştır. SEWA kooperatifi "Video SEWA", fakir kadınların geçimi de dâhil pekçok konuda video görüntüleri elde etmiştir. Kendi üyeleri ile bilgi paylaşmak için, yeni konuların eğitim öğretimi için araç olması için ve politikacılara ulaşmak için medya kullanılmıştır. Aynı zamanda SEWA'nın uydu teknolojisi programı; uydu kabloların kullanımı yoluyla Panchayati Raj (köy idare kurumları), fidan yetiştirme ve orman idaresi, birikimler ve kredi gibi konularda Gujarat'ın 10'dan fazla bölgesinde örgütün çalışabilmesini sağlamıştır. Kırsal bölgelerdeki kadın çiftçiler ve kalifiye işçilerden bazıları okumamış olduğundan yeni yöntemler ve pazar bilgilerini video, telefon ve radyo ile öğrenmeyi tercih etmektedirler.

Yukarıdaki iki örnek BİT'in nasıl kadınların toplu düzeyde dönüşümsel güçlenmesi için bir araç olabileceğini gösterir.

Bir çalışmada Güney Asya bölgesindeki kadınların ekonomik güçlendirmesine odaklanan BİT girişimleri analiz edilmiştir. Bu çalışmaya göre aşağıdaki kazanımlar elde edilmiştir:

- Geçim ve yatırım için bilgiye bağlanmak ve erişmek: ağlar yoluyla bağlantı; sürdürülebilir tarım uygulamaları ve yenilenme, pazar haberleri ve tarımsal ürünler süreci, hava tahminleri ve yağış düzeni, yetiştirilmesi tavsiye edilen mevsimlik ürünler, uzmanlık ve eğitim sağlayan kuruluşlar hakkında bilgiye erişimi destekleyebilir.
- Veri yönetimi: bilgi teknolojileri bilgiyi muhafaza etmek, geri kazanmak ve yönetmek için sistemler oluşturur. Bu bilgiler, fakir kadınlarla çalışan örgütlerin faydalanabileceği işletme verimliliği ve mali işlemlerin doğruluğunu arttırmaya yardım edebilen bilgilerdir.
- Veri havuzlarının oluşturulması: BİT, kadınların tarım bilgilerini iyileştirmeye yardımcı olmak ve tarımsal faaliyetlerle ilgili bilginin kaydedilmesi ve yayılmasını kolaylaştırır.
- Kadın işçilerin hareketi/nakli ve eğitimi: BİT, çalışanlar olarak kadınların taleplerini, ihtiyaçlarını ve haklarını iyileştirerek politik yönden onların güçlenmesine yol açabilir. Aynı zamanda BİT, etkileşimli eğitim ve ittifak oluşturmayı kolaylaştırabilir.
- Kadın üreticilerin küresel pazarlarla bağlantısını kurma: kolay bir yol olmamasına rağmen BİT, kadın üreticilerin küresel pazarlara bağlanarak e-ticaretten faydalanmasını sağlayabilir. Bazı tecrübeler bunun nasıl uygulanabilir olduğunu göstermiştir.
- Fakir kadınların mikro-yatırımları için etkili iletişim: mikro-yatırım yapan fakir kadınlar için BİT, müşterilerle, tedarikçilerle, bankalarla vb. bir ağ oluşturmayı sağlayabilir. Dolayısıyla BİT, zamanla insanlara ve kaynaklara erişimi kolaylaştırır ve böylece daha iyi iş fırsatları sağlar.
- Beceri oluşturma ve iş fırsatları: eğitim öğretimden yoksun dezavantajlı kadınların da BT iş pazarındaki fırsatlardan yararlanabilme olasılığı vardır. Bu, kadınların bilgisayar kullanımı ve bakımının temel yönlerini iyi öğrenebilmeleri durumunda mümkündür. Böyle olasılıkları araştırmak için girişimde bulunan bazı örgütler vardır.
- Serbest çalışan kadınlar için fırsatlar: BİT aracılığıyla serbest meslek yapmak fakirler için gelir getirici diğer bir alandır. BİT iş fırsatları sağladığından kadınlar bu teşebbüslerin kapsamından faydalanmalıdır. Bangladeş'teki Grameen Bank'ın yanı sıra, Andhra Pfades'in bir bölgesinde kadınların kişisel gelişim grupları büfeler kurmuşlar ve büfe işleticisi olmuşlardır, böylece başarılı bir mikrogirişimde bulunmuşlardır.

Yapılan bir toplantıda da BİT projelerinin gerçekten fakir kadınları mı güçlendiriyor yoksa kadınlar grubunun içinden daha iyi durumdaki bazı kadınları içeren bir kesite mi hizmet ediyor olduğunu belirlemek gerektiği ortaya çıkmıştır. Bu toplantıda ayrıca cinsiyet eşitliği sağlandığında politikalar, programlar ve kanunların da cinsiyet perspektifinden, kadınları odağa alarak güçlendirecek şekilde düzenlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Gelişim ve özellikle de cinsiyet eşitliğini destekleyen BİT uygulaması deneyimleri çeşitlidir ve duruma özgüdür. Yine de aşağıdaki ana derslerin öğrenildiği söylenebilir:

Kadın öğrenenler için en iyi öğrenme sonuçları BİT öğreticilerin kadın olduğu, kadınların ve kızların teknolojiyle ilgili potansiyel engellerinin farkında olunduğu ve bu engellerin uygun bir yöntemle aşıldığı durumlarda alınmıştır.

Cinsiyet dostu kullanım politikalarla desteklenen, sadece kadınların ve kızlara ait mekânlar sağlamak ve onların en iyi çalışabilecekleri güvenli kamu erişim noktaları oluşturmak gerekmektedir.

Kadın ve kızların yalnızca yüksek motivasyonla BİT içeriklerinden faydalanan tüketiciler olması yerine onların yerel ölçekte kendi ihtiyaçlarına yönelik bilgi ve konuları kapsayan BİT içeriği geliştiren üreticilere dönüştürülmesi sağlanmalıdır.

Politika ve planlama: kadın okuryazarlığında BİT kullanımı stratejileri

Bu raporda gelişmekte olan ülkelerin çoğunda yetişkin okuryazarlığı için açıkça ortaya konmuş bir BİT kullanım politikasının bulunmadığı vurgulanmıştır. Var olan BİT politikaları da çoğunlukla cinsiyet bakımından tarafsızdır ve tam olarak fakirler için değildir. Sorunun en önemli kısmı, hükümetlerin ve politikacıların cinsiyet politikası ile BT politikasının nerede kesiştiğini anlamamalarıdır. Dünya Bilgi Toplumu Zirvesi (WSIS) için yapılan pek çok araştırma BİT alanında politika yapımında kadınların ihtiyaç, gereksinim ve isteklerinin göz ardı edildiği ve cinsiyet eşitliği bakış açısının dâhil edilmediği kanıtlamıştır. Hükümetlerin çoğunluğu politikaların kadın ve erkek için nasıl farklı etkisi olacağına ağırlık verme ihtiyacı duymazlar. Sonuç olarak ulusal BİT politika ve stratejilerinin çoğu cinsiyet körüdür. MDG ve okuryazarlık hedefleri karşılanmak zorundaysa uygun bir politika formüle edilmesi gerekmektedir.

Küresel deneyimler göstermiştir ki pek çok ülke kendi kuruluşlarına öyle ya da böyle cinsiyet eşitliğini yerleştirmiş olmasına rağmen bakanlıkların kendi politika ve uygulama planlarını geliştirmeye başladıkları zaman bu kurumların şartları ile gerçek uygulamaların arasında büyük uçurum vardır. Örneğin tarım bakanlığı ülke için tarım plan ve politikası geliştirmektedir fakat cinsiyet politikalarında pek bulunmamakta ve cinsiyete göre düşünmenin önemi atlanmaktadır.

Her program, kadınları farklı şekilde etkilediğinden ve cinsiyet faktöründen farklı biçimlerde etkilendiğinden, gelişim politikalarının ana konusu olarak cinsiyeti kabul etmek gerekmektedir. Asya'da özellikle kadın ve kızların durumuyla ilgili olarak makro düzeydeki politikalara cinsiyet eklenmelidir.

Tüm makro düzey politikalar iki elemandan oluşur: vizyon ve yol haritası. Başka bir deyişle makro düzeyde geniş vizyon hazırlanırken kadınların ihtiyaçlarına öncelik tanınmasına özen gösterilmesi sağlanmalıdır. Vizyon ifadesi, verilen zaman çerçevesinde hangi etki, ürün ve çıktılardan beklendiği ile fayda sahiplerinin kimler olması beklendiğini açık ifadelerle belirleyen bir misyon beyanını takip etmelidir. Yol haritası da vizyona ulaşacak şekilde süreçteki işbirlikçilerin kim olacağı ile bunların işbirlikçi ve paydaş olarak işe nasıl katılacaklarını somut uygulama planlarıyla belirleyen strateji ve araçları tarif etmelidir.

Politikaların formüle edilmesinden önce çeşitli paydaşlarla ve özellikle kadın fayda sahipleriyle geniş müzakereler yapmak ve politika ile yol haritasını sahiplenmeleri açısından tüm paydaş ve işbirlikçilerin katkısının alınması çok önemlidir.

Benzer politikalar BİT'in kadın okuryazarlığı teşebbüslerine girişi ve entegrasyonu hakkında da geliştirilebilir.

7.5. Literatür 5:

United Nations Division for the Advancement of Women, Women beyond 2000 and beyond, gender equality and empowerment of women through ICT, 2005.

Erkeklerle karşılaştırıldığında kadınların daha az sayıda BİT'e erişmeleri ve kullanmaları cinsiyet uçurumu olarak tanımlanmaktadır. Bu cinsiyet uçurumunun üzerine özellikle gidilmediği takdirde BİT, kadınlarla erkekler arasında zaten var olan eşitsizliği yeni bir eşitsizlik oluşturarak daha da arttırabilir.

Dördüncü Dünya Kadın Konferansında (FWCW) bilgi devriminin kadınları devre dışı bıraktığı, bilgi toplumu alanyazınının cinsiyet konusunda suskun olduğu, BT alanındaki ne araştırmaların ne de uygulama projelerinin kadınların özel durumlarına değinmediği sonucuna varılmıştır.

Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu FWCW'da küresel ağ iletişimine ve bunun kamusal politikalara etkisine dikkati çekmiştir. Konferansta kadınların becerilerini, bilgilerini arttırarak, BT'ye erişimlerini ve bunu kullanmalarını sağlayarak güçlendirilmeleri istenmiştir. Bu konudaki stratejik hedef kadınların medya ve yeni iletişim teknolojileriyle ifade etme ve karar verme sürecine katılımlarını ve erişimlerini arttırmaktır.

Aşağıda BİT'in çeşitli ülkelerde kullanımına ilişkin örnekler yer almaktadır:

Brezilya'da radyo ağının kullanılması

Brezilya'daki CEMINA kuruluşunun misyonu radyo kullanımı ile cinsiyet eşitliği sağlık ve çevre konularının eğitimini iyileştirme ve fakir kadınların haklarını ve vatandaşlık bilincini güçlendirmeyi sağlamaktır. 1995'te bir grup kadının radyo programı tüm Brezilya'da en fakir toplulukların bulunduğu yerlerdeki binlerce dinleyiciye ulaşmıştır. CEMINA, cinsiyetle ilgili sayısal uçurumu gidermede karşılaşılan ana sorun olan kültürel engellerin üzerine eğilmek için geleneksel medya yerine interneti önermektedir. CEMINA, toplum radyo telemerkezleri oluşturarak ve internette cinsiyet içeriğine bir alan tahsis ederek kadın iletişimcileri güçlendirmeyi amaçlamıştır.

Senegal'de kırsal bölgede yaşayan kadınlar için cep telefonu

Senegal telefon şirketi Sonatel ve Fransız Manobi firması kırsal bölgede tarımsal üretim yapan Senegalli kadınlara Web Access Protocol ile cep telefonu sağlamıştır. Bu teknoloji kadınlara yiyecek üretimi faaliyetleri için girdilerin pazar fiyatları hakkında bilgi edinmelerine yardımcı olmuştur. Kadınlar taşıma kolaylığı nedeniyle bilgisayardansa cep

telefonunu tercih etmişlerdir. Bu kadınlar teknolojinin ekonomik faydasını değerlendirmiş, diğer kadınlar da bu projeye katılmayı istemişlerdir.

Güney Asya'da telemerkezlerin kullanımının kadınlara etkisi

2002'de UNESCO, Güney Asya'da bulunan beş ülkedeki dokuz yerde fakirliği azaltmaya katkıda bulunmak için BİT potansiyelini araştırmıştır. BİT'e erişim; modernliği, geleceği, eğitimi ve bilgiye erişimi gerçekte ve sembolik olarak temsil etmektedir. BİT merkezleri insanların bir değişim ve olanak yaratabilecekleri yer olarak kurulmuştur. Çalışma, cinsiyet bakış açısının, güçlendirmede hem engellerin hem de BİT'in olumlu etkilerinin belirlenmesinde önemli bir rol oynadığını göstermiştir.

7.6. Literatür 6:

Bin Yıl Hedefleri ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği III. Ulusal Konferansı, Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV), Kadın Adayları Destekleme ve Eğitim Derneği (KA-DER) ve Eğitim Reformu Girişimi (ERG) 2007 İstanbul

Eğitimde cinsiyet eşitsizliğini azaltarak Türkiye'nin sosyo-ekonomik alandaki kalkınmasına katkıda bulunmayı hedefleyen Eğitimde ve Toplumsal Katılımda Cinsiyet Eşitliğinin Sağlanması Projesi Proje kapsamında kadınların eğitim hakkından yararlanmalarını ve toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda bilinçlenmelerini sağlamak amacıyla okuma yazma, kadın hakları ve seçmen eğitimi alanlarında 2005 yılı Ocak ayından itibaren Diyarbakır, İstanbul, Mardin ve Şanlıurfa illerinde düzenlenen kurslarda 8000'i aşkın kadın okuma yazma ve aritmetik becerileri kazandırıldığı belirtilmiştir.

Konferansta yerel ve küresel iyi uygulamalardan örnekler verilmiştir; UNESCO'nun yürüttüğü Herkes için Eğitim (EFA) hareketinin Romanya'daki uygulamaları, Kolombiya'dan "Yeni Okul" (Escuela Nueva) uygulaması ve Bangladeş'ten Kırsal Kalkınma Komitesi'nin (BRAC) eğitim programı sunulmuştur.

7.7. Literatür 7:

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kalkınma, Dünya Kalkınma Raporu 2012, Dünya Bankası Washington

Rapor, kadınların haklar, eğitim, sağlık, iş ve geçim olanaklarına erişim konusunda eşit görülmemiş kazanımlar elde ettiğini, çok sayıda ülkenin, mülk edinme, miras ve evlilik gibi alanlarda kadınlar ve erkeklere kanuni olarak eşit haklar tanıdığını, 136 ülkenin kendi anayasalarında artık kadın ve erkek arasında ayrımcılığı yasakladığını ve tüm vatandaşlar için eşitlik garantisi verdiğini belirtmektedir.

Rapor, kalkınma sürecindeki ilerlemelere rağmen devam eden toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin iki sebepten ötürü önemli olduğunu savunmaktadır. Öncelikle, toplumsal cinsiyet eşitliği kendi içinde önemlidir, çünkü kişinin kendi seçtiği hayatı yaşayabilme ve mutlak mahrumiyete düşmeme yetisi temel bir insan hakkıdır ve kadın veya erkek herkes için eşit olmalıdır. İkinci olarak, toplumsal cinsiyet eşitliği, ekonomik verimliliğe ve kilit kalkınma sonuçlarına ulaşılmasına katkıda bulunur.

Rapor, 1979 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda kabul edilen Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Yok Edilmesi Sözleşmesinin (CEDAW) kadınların ilerlemesi için kapsamlı bir çerçeve oluşturduğunu ve bu güne kadar 187 ülke tarafından onandığını ifade etmektedir.

Rapor, toplumsal cinsiyet eşitliğinin ekonomide akılcılık ve rekabet anlamına geldiğini, bunun da kadınların eğitime, ekonomik fırsatlara ve üretken girdilere erkeklerle aynı düzeyde erişebilmesini önleyen engelleri ortadan kaldırmakla olabileceğini söylemektedir. Sonuç olarak kadının toplumsal statüsünün yükseleceğini ve siyasal süreçlerde karar alma mekanizmalarına daha aktif katılabileceğini belirtmektedir.

Raporda, kadınların beceri ve yeteneklerinin doğru kullanılmamasının ekonomik maliyetinin büyük olacağı, toplumsal cinsiyet eşitliğinin, verimlilik üzerinde büyük etkiler yaratabileceği altını çizilerek kadınların bugün küresel işgücünün %40'tan fazlasını, tarımsal işgücünün %43'ünü ve dünyadaki üniversite öğrencilerinin yarıdan fazlasını temsil ettiği ortaya konmaktadır.

Kadınların iş gücüne katılımının en düşük olduğu yerler Orta Doğu ve Kuzey Afrika (%26) ve Güney Asya (%35) olurken, en yüksek olduğu yerler ise Doğu Asya ve Pasifik (%64) ile Sahra altı Afrika'dır (%61).

Raporda birçok alanda giderek kadınlarla erkekler arasında farkın kapandığını, bu hızlı değişimin ekonomik fırsatları artırdığını bunun da sadece erkek çocukların değil, kız çocukların da okula gitme fırsatını artırdığına işaret etmektedir.

Bangladeş ve Kamboçya gibi ülkelerde uygulanan şartlı nakit transferlerinin kızları okula çekmeyi hedeflediği vurgulanmıştır.

Küreselleşme ile bilgi ve iletişim teknolojilerinin yayılması, kadınlar için ekonomik fırsatlara erişimi arttırarak ekonomik olarak güçlenmelerine katkıda bulunmuştur. Kentleşme ve bilgiye erişimin artması, insanların anlayışında kadının rolü de dahil olmak üzere kadınlara karşı tutum ve davranışlarında değişiklikler meydana getirmiştir. Cinsiyet eşitliğine yönelik kamu eylemlerinin özendiriciliği bugün hiç olmadığı kadar güçlüdür, çünkü kadınların ekonomik, sosyal ve siyasi açıdan güçlenmesinin başlı başına taşıdığı öneme dair artan küresel görüş birliği, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin bir ülkenin uluslararası itibarına zarar verdiği anlamına gelmektedir.

Raporda kadınların iş alanlarına girmesine bağlı olarak toplumda ve ailede söz sahibi olabileceği toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin azalacağı yaklaşımını öne çıkardığı söylenebilir.

Dünyada giderek iş, eğitim ve politik alanda gözle görülür ilerlemelerin olduğu hatta bazı alanlarda erkeklerin bazı alanlarda dezavantajlı duruma düşmelerinin söz konusu olabileceğine dikkat çekmektedir.

7.8. Literatür 8:

Kentli Kadınlar Ve Çalışma Yaşamı, İpek İlkkaracan, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları, 1998, 285-302

Çalışmaya dolaylı katkı yapacağını düşündüğümüz için buraya alma gereği duyduğumuz bu çalışma İstanbul Ümraniye’de çoğu iç göçle buraya yerleşmiş dezavantajlı kadınların çalışma yaşamına katılmalarını incelemektedir. Araştırmanın bulguları, Ümraniye ilçesinde, Mart 1997’de bir ay süren saha çalışma sırasında toplam 275 hanede, 12-64 yaşları arasındaki 530 kadınla yüz yüze yapılan görüşmelerde elde edilmiştir. Saha çalışmasını yürüten ekip Ümraniye Kadın Merkezi ve Kadının İnsan Hakları Projesi çalışanlarından oluşmaktaydı. Araştırma çalışması, saha çalışmasındaki görüşmeleri yönlendirecek olan anketin tasarlanması aşamasından, araştırma sonuçlarının değerlendirilmesi aşamasına kadar katılımcı bir şekilde gerçekleştirildi.

Makalede ifade edildiğine göre Türkiye’de yetişkin her on kadından yalnızca üçü, erkeklerden ise yedisi ev dışındaki çalışma yaşamına katılmaktadırlar. İşgücü içerisinde yer alan her on kadından yaklaşık yedisi ücretsiz aile işçisi olarak çalışırken, erkekler için aynı oran onda birdir.

Türkiye, OECD ülkeleri arasında en düşük kadın işgücü katılım oranına sahip ülkedir; genel olarak kentli kadın istihdamının en yoğun olduğu imalat sanayiinde dahi çalışan kadın oranı, benzer sanayileşme ve ekonomik kalkınma seviyesinde olan Güney Kore, Malezya, Venezuela gibi ülkelerle, hatta daha az sanayileşmiş Tunus veya Fas gibi ülkelerle karşılaştırıldığında düşük kalmaktadır.

Kadın istihdamının genel olarak düşük olmasına rağmen, ‘ilmi ve teknik elemanlar’ meslek kategorisindeki yüksek eğitilmiş, profesyonel kadınların Türkiye’deki oranı, kadın iş gücünün çok daha yoğun olduğu bir çok Batı ülkesiyle benzer oranlarda, hatta kimilerinden daha yüksektir. Yüksek sınıf mensubu az sayıdaki kadının meslek sahibi olmalarına ve Batı’da halen erkek hegemonyası altında olan mühendislik, tıp, hukuk gibi alanlarda varlık gösterebilmelerine olumlu bakılırken, diğer kadınların çoğu için eğitim görmelerini desteklemekten ziyade köstekleyen geleneksel değerler ve uygulamalar söz konusudur.

Bu çerçevede, Türkiye’de kadın istihdamını üç ayrı grupta ele almak mümkündür:

1. Tarım sektöründe ücretsiz aile işçisi olarak çalışanlar.
2. Kentlerde düşük ücretli, emek-yoğun işlerde istihdam edilen eğitimsiz ya da kısıtlı eğitime sahip, alt sosyo-ekonomik sınıftan kadınlar.
3. Meslek sahibi, yüksek eğitilmiş, orta ya da yüksek orta sınıf kadınları.

Kırsal alanlarda tarım ağırlıklı çalışan kadınlar, istihdamın en yüksek olduğu gurubu oluşturmalarına rağmen ücretsiz çalışma, çalışma koşullarının ağır olması, sosyal güvencenin bulunmaması gibi sorunlar yaşamaktadırlar. Meslek sahibi, yüksek eğitilmiş kadınlarda da istihdam oranı yüksektir (üniversite mezunu kadınlarda % 67,4) ve çalışma koşullarının (fiziksel koşullar, sosyal güvence, ücretler) en iyi olduğu gruptur.

Kırsal kesim kadınları ile kentli meslek sahibi kadınların arasında kalan ikinci gruptaki kentli kadınlar, genelde birinci ve ikinci kuşak göçmenlerden oluşmakta ve büyük çoğunluğu imalat sanayii ve hizmet sektöründe düşük ücretli ve koşulların ağır olduğu işlerde

çalışmaktadırlar. İstihdamın en düşük olduğu bu gurup, “kente göçle evkadınlaşma” tezinin de dayanağını oluşturmaktadır.

Ücret karşılığı çalışmaları aileleri tarafından engellenen kadınlardan büyük bir çoğunluğu bunun arkasında “kadının çalışmasını uygun” bulmayan, toplumsal cinsiyet rollerine dayalı tutucu bir yaklaşımın bulunduğunu düşünmektedir (% 66.4). “Ailenin geliri yeterli” (%18,5) ve “ev işleri ve çocuk bakımı” (%15,1) ile ilgili olan diğer iki neden ise ailedeki cinsiyete dayalı iş bölümünü, kadınların ücret karşılığı çalışmasının önündeki temel engellerden biri olarak bir kez daha karşımıza çıkarmaktadır.

Araştırmaya katılan kadınlar tarafından en sık dile getirilen istek “**okumak ve meslek sahibi olarak çalışmak**”tır. Bundan da araştırmaya katılanların okumayı dezavantajlı olmaktan kurtulmanın bir yolu olarak gördükleri sonucunu çıkarabiliriz.

7.9. Literatür 9:

İşgücü Piyasasında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği El Kitabı, Yıldız Ecevit Şubat 2010

İngiltere Büyükelçiliği tarafından finansmanı sağlanan, British Council tarafından yürütülen ve İŞKUR’un yararlanıcısı olduğu “Kadın İstihdamının Artırılmasına Yönelik Strateji Geliştirme Projesi” kapsamında, İŞKUR personeli ve konu ile ilgilenen tarafların ileride kadın istihdamının artırılması ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesi konusunda yapacakları çalışmalara destek olması, ışık tutması ve rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Kadınların işgücüne katılımları, istihdamlarının önündeki engeller ve çalışma yaşamında karşılaştıkları sorunlar, politika yapıcılar, akademisyenler sendika ve sivil toplum örgütleri tarafından çok boyutlu ve kapsamlı araştırmalar ile saptanmıştır. Türkiye’de kadınların ne kadarı işgücüne katılıyor? Türkiye’de profesyonel mesleklerdeki kadınların sayısı gurur verecek düzeydedir. Son yıllarda yükseköğrenim görmekte olan genç kadınların sayısı artmaktadır. Ancak toplumsal cinsiyet eşitliğinin en az sağlanabildiği alanlardan biri olarak işgücü ve istihdam alanlarıdır. Çalışmada kadınların işgücüne katılımının 2008 yılı için yüzde 26,9,2009 yılı için yüzde 26,14 olmak üzere giderek düştüğüne dikkat çekilmektedir. Oysa 2008 yılında Avrupa Birliğini üye ülkelerden 27 sini ortalaması %63,9’dur.

İşgücüne katılan kadınların en büyük kısmı tarım sektöründe çalışıyor. Bunu hizmet sektörü ve de sanayi sektörü izliyor. Yazar özellikle şehirlerde kadın ve erkek işleri diye işlerin bölümlendiğini bunun da kadın istihdamını azaltan bir etken olabileceğini belirtmektedir.

İstihdam hedeflerine ulaşmaya engel olan en önemli neden kız çocuklarının az eğitim almış olmalarıdır. Buna kanıt olarak da orta öğretimde kızların erkeklerden daha az olması gösterilmektedir. Ayrıca toplumun kadından çocuğa, yaşlılara, hastalara bakma ve ev işlerini görme gibi beklentileri bulunmaktadır. Düşük düzeyde eğitim en büyük dezavantajı ise işgücü piyasasının istediği bilgi ve becerilerden yoksun olmadır. Çalışmanı devamında kadın – erkek eşitliğinin AB ülkelerindeki durumu ele alınmış. Yapılan yasal düzenlemelere değinilmiştir.

8. GENEL DEĞERLENDİRME VE PROBLEM DURUMU

Dezavantajlı kadınların BT olanaklarından yararlanmaları üzerine yapılan yurt içi ve yurt dışı araştırmalar incelendiğinde; araştırmaların temelinde kadınlar ile erkekler arasında cinsiyete dayalı bir eşitsizlik olduğu varsayımı görülmektedir. Bu eşitsizliği kadınların lehine ortadan kaldırmak için BT'nin nasıl kullanılması gerektiği vurgulanmaktadır.

Dezavantajlı kadınları kapsayan çalışmalarda esas alınan nokta “kadının toplu olarak dönüşümsel düzeyde BT'yi nasıl kullanacağını” belirlemektir. Bu noktada BT araçları ile kadınları çağın gereklerine uygun becerilerle donatıp çalışma hayatına katılımlarını sağlayarak düşük olan sosyo-ekonomik düzeylerini iyileştirmek, toplum içinde kadının statüsünü artırarak kadın ile erkek arasındaki eşitsizliği gidermek amaçlanmaktadır.

Çalışmaların büyük bir kısmında hangi BT araçlarının ne şekilde kullanılacağına ilişkin bilgi bulunmaz iken birkaç araştırmada video ve televizyonun kullanımından söz edilmiştir. Ayrıca Bangladeş'te yapılan bir çalışmada kadınların evlerinden mobil araçlar ve internet yoluyla iletişim kurlmaları amaçlanmıştır.

İnternet kullanımının yaygınlaştırılması ülkemizde de “İnternet Kullanımı ve Aile” adlı araştırmada da ön plana alınmıştır. Ayrıca DPT tarafından yayınlanan Strateji Raporu'nda da internetin etkin kullanımı ve insanlara BT'yi öğrenme ve kullanma fırsatının sunulması hedeflenmektedir.

İncelenen araştırmalar içinde sadece “Kentli kadınlar ve çalışma yaşamı” adlı çalışmada araştırmaya katılan kadınlar tarafından en sık dile getirilen istek “okumak ve meslek sahibi olarak çalışmak” dile getirilmiş olmasına rağmen; BT'nin kadınların eğitiminde kullanımına, kadınların BT ile eğitim düzeylerini artırmalarına yönelik herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen Fatih Projesi ile önümüzdeki 5 yıl içinde ülke genelindeki bütün temel eğitim ve ortaöğretim okullarında öğrenim gören öğrenci ve bu okullarda görev yapan öğretmenlerin tablet bilgisayar kullanmaları planlanmaktadır. Bu doğrultuda okullara etkileşimli LCD tahta kurulumu gerçekleştirilecek, öğretmen ve öğrencilere kademeli olarak tablet bilgisayar dağıtımı yapılacaktır.

Strateji raporunda öngörülen hedeflere ulaşılması, özellikle kadınların BT araçlarından yararlanarak güncel yaşam becerilerini elde etmeleri ve eğitim olanaklarından yararlanmaları Fatih Projesi ile sağlanabilecek ve özellikle tablet bilgisayarların teknolojik olanakları ve kullanım kolaylığı kadınların teknolojiden yararlanmalarını daha kolay hale getirilebilecektir.

Ülkemizde sosyo-ekonomik nedenlerden ötürü eğitimlerini tamamlayamamış ya da eğitim sistemine hiç girememiş kadınlar bulunmaktadır. Bu amaçla açılan açık öğretim okulları ile öğrenim hayatlarını tamamlayamayan kadınlar bu okullar sayesinde eğitimlerini tamamlama fırsatı elde etmektedirler. Ancak örgün eğitim olanaklarından yararlanamayan bu dezavantajlı kadınların bu okullarda yeterli içeriğe ulaşamamaları ve elde ettikleri bilgi ve becerileri günlük hayatlarında yeterince kullanamamaları yaşanan sorunlar olarak devam etmektedir.

Yukarıda değeriendirilen projeler ve literatür ışığında bu çalışmanın amacı; “açık öğretim okullarında (Açık İlköğretim Okulu, Açık Öğretim Lisesi, Açık Öğretim Meslek Lisesi) öğrenim gören ya da mezun olan dezavantajlı kadınların başarı durumlarını (başarılı olma-olmama) belirleyen etkenleri tespit etmek ve Fatih Projesi kapsamında dağıtımı yapılacak tablet bilgisayarlar ile bu başarı durumlarını destekleyerek dezavantajı nasıl avantaja çevirebileceklerini ortaya koymak” olarak belirlenmiştir.

Yukarıda belirtilen amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevaplar aranacaktır;

1. Dezavantajlı kadınların okulunda başarılı olması(notlarının yüksek olması)/okulundan mezun olmasının nedenleri nelerdir? (*Nasıl Başarılı Oldun?*)
2. Tablet bilgisayarın bu başarıyı artırmada ya da başarısızlığı başarıya dönüştürmede nasıl rolü olabilir? (*Tabletin senin işine nasıl yaramasını sağlayabiliriz, tablet bilgisayardan nasıl yararlanabilirsin?*)
3. Dezavantajlı kadınların okulunda başarılı olamaması (notlarının düşük olması)/okulundan mezun olamamasının/okuluna devam edememesinin nedenleri nelerdir? (*Neden başarılı olamadın?*)
4. Başarılı kadın profili ile başarısız kadın profili arasında ne farklar vardır? Bu farkı ortadan kaldırmak için neler yapılmalıdır? (Profil ile kast edilen ileride tablet ile destekleyebileceğimiz özelliklerdir.)